

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Postavení Evropského parlamentu v EU
Position of the European Parliament in the EU

Student: Simona Šefraná

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Radomír Kaňa, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student: **Simona Šefraná**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210R004 Eurospráva
Specializace: 00 Eurospráva
Téma: **Postavení Evropského parlamentu v EU**
Position of the European Parliament in the EU

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Evropský parlament v institucionálním systému EU
 3. Struktura a fungování Evropského parlamentu
 4. Evropský parlament a ČR
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
HORA, Karel et al. *Evropská unie I.: historie, instituce, vnitřní trh*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. ISBN 978-80-7318-928-0.
MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2010. ISBN 978-80-87029-89-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

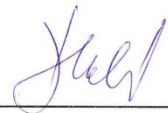
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Radomír Kaňa, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Radomíra Kaňi, Ph.D. a uvedla jsem v seznamu literatury všechny použité literární a odborné zdroje.

V Ostravě dne 11. 5. 2012

vlastnoruční podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Radomíru Kaňovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	5
2	EVROPSKÝ PARLAMENT V INSTITUCIONÁLNÍM SYSTÉMU EU	6
2.1	50. LÉTA	7
2.1.1	Shromáždění ESUO	7
2.1.2	Evropské parlamentní shromáždění	9
2.2	60. LÉTA	10
2.2.1	Evropský parlament po Slučovací smlouvě	10
2.3	70. LÉTA	11
2.3.1	Cesta k přímým volbám	12
2.4	80. LÉTA	13
2.4.1	Evropské parlamentní shromáždění volené v přímých volbách.....	13
2.4.2	Přijetí Jednotného evropského aktu.....	15
2.5	90. LÉTA	16
2.5.1	Evropský parlament ve Smlouvě o EU	17
2.5.2	Amsterodamská smlouva	19
2.6	21. STOLETÍ.....	20
2.6.1	Evropský parlament po přijetí Smlouvy z Nice	20
2.6.2	Smlouva o Ústavě pro Evropu	21
2.6.3	Přijetí Lisabonské smlouvy a její dopady na Evropský parlament	22
3	STRUKTURA A FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	25
3.1	VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU	25
3.1.1	Zprávy a smlouvy upravující volební systém	26
3.1.2	Volební právo	30
3.1.3	Volební účast v jednotlivých letech	31
3.1.4	Počet poslanců v Evropském parlamentu.....	33
3.2	POSLANECKÝ MANDÁT	34
3.2.1	Sídla Evropského parlamentu.....	35
3.2.2	Platy europoslanců	36
3.3	STRUKTURA EVROPSKÉHO PARLAMENTU	36
3.3.1	Předsednictvo Parlamentu	36
3.3.2	Politické skupiny	37

3.3.3	Výbory.....	39
3.3.4	Sekretariát.....	41
3.3.5	Ombudsman	41
3.4	FUNKCE EVROPSKÉHO PARLAMENTU	42
3.4.1	Pravomoci evropského parlamentu	43
4	EVROPSKÝ PARLAMENT A ČESKÁ REPUBLIKA.....	53
4.1	ČESKÁ REPUBLIKA V EU	53
4.2	VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ČR.....	55
4.2.1	Volby v roce 2009	56
4.2.2	Průzkum veřejného mínění v ČR	59
4.2.3	Parlemeter 2011	59
4.3	ZASTOUPENÍ ČESKÉ REPUBLIKY V EVROPSKÉM PARLAMENTU	61
4.3.1	Výkon funkce europoslance	62
4.3.2	Kompletní zastoupení České republiky v EP v 7. volebním období.....	63
4.3.3	Přehled parlamentních aktivit (zaznamenaných ke dni 4. 4. 2012).....	64
4.3.4	Hodnocení	65
4.3.5	Libor Rouček.....	66
4.3.6	Zuzana Roithová	68
4.3.7	Evžen Tošenovský.....	69
4.4	HODNOCENÍ AKTIVIT JEDNOTLIVÝCH EUROPOSLANCŮ (2004 – 2009) ..	70
5	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITARATURY	76
	SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	87
	SEZNAM GRAFŮ	
	SEZNAM TABULEK	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Evropská unie rozhoduje o životech mnoha občanů na evropském kontinentě. Na jejím chodu se podílejí tři klíčové instituce, které bývají běžně označovány jako institucionální trojúhelník. Jednou z nich je právě i Evropský parlament, který je jediným voleným orgánem EU. Prostřednictvím svých zástupců se tak mohou i občané jednotlivých členských států podílet na rozhodovacím procesu Unie. Právě Evropský parlament je institucí, která prodělala mnoho změn a jejíž kompetence v průběhu let výrazným způsobem narostly.

Cílem mé práce je charakterizovat současnou pozici Evropského parlamentu z hlediska jeho historického vývoje, struktury a pravomocí a zaměřit se na zastoupení naší republiky v této instituci.

Práce je strukturována do tří kapitol. První z nich bude věnována historickému vývoji Evropského parlamentu. Zde se zaměřím především na změny, které tato instituce zaznamenala prostřednictvím přijetí těch nejvýznamnějších legislativních aktů. Jeho vývoj budu sledovat v rámci jednotlivých desetiletí, přičemž největší prostor bude ponechán posledním změnám v souvislosti s přijetím Lisabonské smlouvy.

Druhá kapitola bude zaměřena na charakteristiku struktury a fungování Evropského parlamentu. Jelikož se jedná o jediný volený orgán EU, bude se první část této kapitoly zabývat volbami do Evropského parlamentu. Další sub-kapitola bude zaměřena na popis základní struktury EP. V závěru dané kapitoly se budu zajímat o pravomoci této instituce, které v průběhu let významným způsobem narůstaly. Jelikož největší změny byly zaznamenány v rámci legislativní pravomoci, budu na tomto místě blíže charakterizovat jednotlivé procedury schvalování legislativy.

Obsahem třetí kapitoly bude zastoupení a postavení České republiky v Evropském parlamentu. První sub-kapitola bude věnována volbám do EP v České republice, přičemž zde budou podrobněji analyzovány zatím poslední volby z roku 2009. V další části bude představeno zastoupení ČR v Evropském parlamentu v aktuálním 7. volebním období. Pozornost bude věnována poslaneckým aktivitám našich zástupců. Na základě jejich vykazovaných aktivit bude následně provedeno zhodnocení jejich poslanecké činnosti.

2 EVROPSKÝ PARLAMENT V INSTITUCIONÁLNÍM SYSTÉMU EU

Následující kapitola se bude zabývat historickým vývojem Evropského parlamentu v jednotlivých desetiletích 20. století, přičemž závěrečná část bude věnována změnám, které tato instituce zaznamenala v posledních letech.

Postavení Evropského parlamentu v institucionální struktuře je velmi proměnlivé. Jedná se o instituci, která reprezentuje nadnárodní zájmy, stejně tak jako Komise¹. Má naplňovat základní demokratickou zásadu, která říká, že lid by měl svou moc vykonávat skrze **zastupitelské shromáždění**². Jeho funkce by měla odpovídat dolním komorám národních parlamentů. Dá se říci, že jeho vývoj započal v roce 1952, v té době jeho členy byli delegáti parlamentů členských zemí. Později se však stal přímo volenou institucí³. Od počátku integrace prošel právě Parlament největšími změnami jak v oblasti svého institucionálního rámce, tak složení⁴.

Jeho rozhodovací pravomoc postupně narůstala do té míry, že mu bylo přisouzeno spolurozhodovat s **Radou ministrů**⁵. K zesílení jeho pravomocí došlo i v legislativní oblasti. Původně měl pouze pozici konzultativního orgánu. K posílení došlo i u jeho parlamentních pravomocí, v souvislosti se schvalováním rozpočtu EU (zkráceně Evropská unie). Jeho slovo nabralo na síle, i co se týče přijímání nových členských států do EU. Dle některých evropských politiků a teoretiků integrace je cílem dosáhnout srovnatelné pozice Evropského parlamentu s parlamenty národními. V současnosti se od nich ale v mnoha pravomocech odlišuje. Vývoj Evropského parlamentu, na rozdíl od jiných částí institucionální soustavy, není v dnešní době ukončen. K výraznému posunu v kompetencích Parlamentu došlo díky Smlouvě o EU a prohloubeny pak byly ještě dalšími revizemi. Zatímco právem legislativní iniciativy disponuje Komise, u Parlamentu zůstává toto právo zatím jen ve fázi úvah⁶.

¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

² ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: Právně - politologický pohled*. Praha: Linde Praha a.s., 2007. 239 s. ISBN 978-80-7201-682-2.

³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁴ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

⁵ **Rada ministrů** je jinak též označována jako Rada Evropské unie

⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

2.1 50. LÉTA

Tato kapitola bude věnována vzniku a vývoji Shromáždění ESUO v počátcích dnešní EU. Avšak než přejdeme k této konkrétní instituci, je třeba zasadit tuto problematiku, byť velmi stručně, do své historické doby. V padesátých letech došlo k založení **Evropského společenství uhlí a oceli** (dále též jen ESUO), což představovalo první krok ve spolupráci šestice evropských zemí. Evropské společenství uhlí a oceli, jinak také nazýváno jako tzv. Montánní unie, bylo ustaveno Zakládající smlouvou podepsanou v Paříži v dubnu roku 1951. Autorem této myšlenky byl Francouz **Robert Schuman**, který byl francouzským ministrem zahraničí⁷. Tento projekt byl proto označen jako Schumanův plán. Smlouva o ESUO byla uzavřena mezi Francií, Německem, Itálií, Nizozemskem, Belgií a Lucemburskem. Tento akt byl podepsán na dobu určitou, a sice 50 let⁸. K rozšíření spolupráce této šestice zemí pak došlo prostřednictvím Římských smluv, které byly podepsány v roce 1957. Tím bylo založeno **Evropské hospodářské společenství**, jehož hlavním cílem bylo vytvoření společného trhu, který byl charakterizován volným pohybem osob, zboží a služeb přes hranice⁹.

2.1.1 Shromáždění ESUO

Vznik Evropského parlamentu se datuje do roku 1952, kdy Smlouvou o ESUO (čl. 20 – 25) bylo založeno Společné shromáždění, které bylo předchůdcem dnešního Evropského parlamentu¹⁰. Původně zasedali nepřímě volení členové z šesti zakládajících států, kterých bylo celkem 78. V té době mělo Společné shromáždění pravomoc kontrolní a rozpočtovou. Jeho úkolem bylo také dohlížet na činnost Vysokého úřadu, který byl předchůdcem dnešní Komise¹¹.

⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie_2010_.pdf

⁸ ŽÍDEK, Libor. *Dějiny světového hospodářství*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 397 s. ISBN 978-80-7380-184-7.

⁹ EUROPA.EU. Historie Evropské unie. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1945-1959/index_cs.htm

¹⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹¹ HORA, Karel et al. *Evropská unie I.: historie, instituce, vnitřní trh*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. 101 s. ISBN 978-80-7318-928-0.

Autorem institucionální struktury, v té době prvního integračního seskupení, byl **Jean Monnet**¹², jenž se stal předsedou Vysokého úřadu¹³. V jeho představách figurovaly pouze dva orgány, a sice Vysoký úřad a Shromáždění. Mezi činnosti Vysokého úřadu by pak patřilo vydávání výročních zpráv, které by byly kontrolovány Shromážděním a v případě odmítnutí této zprávy, by mohl být Vysoký úřad odvolán, ale pouze jako celek. Tato koncepce ovšem nebyla zcela uplatněna. Tyto navrhované orgány byly doplněny ještě o jeden, a sice Radu ministrů, která měla reprezentovat zájmy členských států. Aby byla vyslovena nedůvěra Vysokému úřadu, musely tak hlasovat nejméně dvě třetiny členů Shromáždění. Mimo toto mělo Shromáždění další pravomoc, a sice klást otázky Vysokému úřadu¹⁴.

Názory na velikost tohoto orgánu a jeho zastoupení reprezentanty jednotlivých zemí se ovšem velmi lišily. Požadavkem bylo, aby počet křesel, který bude zastoupen jednotlivým členským státem, odpovídal počtu obyvatel dané země a zároveň, aby zajišťoval dostatečnou reprezentaci malých členských států¹⁵. Diskutována byla taktéž možnost přímých voleb. Členské státy ovšem v této době nezažaly jednotné stanovisko, proto bylo do Smlouvy o ESUO včleněno ustanovení, které mělo umožnit přímou volbu reprezentantů a to prostřednictvím všeobecného přímého hlasování, kdy postup byl stanoven členským státem. Do té doby byli zástupci určeni z poslanců jednotlivých národních parlamentů členských zemí. K prvnímu zasedání takto zvolených zástupců došlo 10. září 1952 ve Štrasburku. Zde byl projednáván jednací řád a spolupráce s Vysokým úřadem a Radou ministrů. Druhé zasedání se konalo 10. ledna 1953. Na těchto zasedáních byly ujednány také principy vnitřního členění a zasedací pořádek, který respektoval politické členění, tímto byl posílen vliv politických frakcí¹⁶.

¹² **Jean Monnet** (1888 – 1979) byl francouzský politický ekonom, který je považován za hlavního tvůrce jednotné Evropy. Velmi se také zasloužil o její modernizaci poté, co byla zdevastována během druhé světové války. Jeho myšlenky jak obnovit francouzskou ekonomiku prostřednictvím společného trhu napříč Evropou, především prostřednictvím uhlí a oceli, jsou označovány jako Monnetův plán, viz BIO. TRUE STORY. Jean Monnet Biography - Facts, Birthday, Life Story - Biography.com. *Biography.com* [online]. © 1996–2012 A+E Television Networks, LLC. [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/jean-monnet-9411987>

¹³ EUROSKOP.CZ. 1950-1957. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>

¹⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT, INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČR. HISTORIE. *Evropsky-parlament.cz* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/history.html>

¹⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

2.1.2 Evropské parlamentní shromáždění

V březnu roku 1957 došlo k podpisu Římských smluv, které vstoupily v platnost 1. ledna 1958¹⁷. Jednalo se o Smlouvy o **EHS**¹⁸ a **EURATOM**¹⁹, jejichž předpokladem bylo plnění dosavadních funkcí Společného shromáždění a Soudního dvora i v rámci těchto nově vzniklých společenství. Jeho kompetence tak byly rozšířeny z ESUO i na EHS a EURATOM²⁰. Evropské parlamentní shromáždění (dále jen Shromáždění) řádně zasedalo jedenkrát ročně vždy v polovině října. Mimořádná zasedání mohla být svolána na žádost většiny členů Rady nebo Komise. Mezi kompetence Shromáždění můžeme zařadit pravomoc projednávat a kontrolovat. Rozhodováno bylo prostou většinou hlasujících, nestanovila-li smlouva jinak. Další kompetencí bylo projednávání a schvalování výroční zprávy Komise. Dále mělo také právo vyslovit Komisi nedůvěru a zapříčinit tak její odstoupení jako celku. To mohlo být přijato dvoutřetinovou většinou hlasujících při veřejném hlasování, nejméně pak většinou všech členů Shromáždění. Dále bylo taktéž oprávněno Komisi **interpelovat**²¹. Další změnou bylo navýšení dosavadního počtu reprezentantů ze 78 na 142²². Velké státy získaly dvojnásobný počet křesel, střední státy o 40% více a Lucembursko o 50% více křesel, než tomu bylo ve Společném shromáždění ESUO. Zastoupení reprezentantů z jednotlivých zemí pak bylo následující. Německo, Francie a Itálie byly zastoupeny 36 poslanci, Belgie a Nizozemí 14 a Lucembursko 6 poslanci²³.

Ve všech třech smlouvách byl stanoven společný úkol Shromáždění, kterým byl výkon **kontrolní funkce** nad nadnárodní autoritou. Odlišnosti v jednotlivých smlouvách ovšem byly v možnostech odvolání Vysokého úřadu. Zatímco ze smlouvy o ESUO tak bylo možno učinit jen na základě výroční zprávy, Komise EHS a EURATOM byly odvolatelné i bez ohledu na zprávu o stavu hospodaření. V návaznosti na Smlouvy o EHS a EURATOM byla posílena i konzultativní pravomoc Shromáždění v rámci legislativního procesu. Fakticky však povinnost Rady konzultovat se Shromážděním některé otázky v důsledku neovlivňovala její konečné rozhodnutí. Tato konzultace však byla povinná a stanovisko Shromáždění muselo být Komisí a Radou bráno v potaz. Další změnou byla také možnost Shromáždění navrhopat

¹⁷ ŽÍDEK, Libor, ref. 8

¹⁸ **EHS** představuje Evropské hospodářské společenství

¹⁹ **EURATOM** je zkratkou Evropského sdružení pro atomovou energii

²⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²¹ PLECHANOVÁ, Běla. *Institucionální vývoj Evropské unie: od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. 355 s. ISBN 80-246-0800-0.

²² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²³ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

Radě rozpočtové změny²⁴. Jeho stanovisko však pro Radu nebylo nijak závazné, ale došlo tak k mírnému posílení pravomocí na straně Shromáždění, které bylo základem pro jeho pozdější, silnější postavení²⁵. Zastoupení zůstalo i nadále stejné v podobě vyslanců jednotlivých národních parlamentů. Uzavřena nebyla ani otázka týkající se přímých voleb²⁶. Smlouva o EHS pověřila Shromáždění úkolem připravit návrh zákona o přímých volbách do Shromáždění, a sice podle jednotné volební procedury v rámci všech členských států²⁷.

2.2 60. LÉTA

V šedesátých letech se zvažoval nový název Shromáždění, který by lépe reflektoval jeho postavení v institucionálním rámci. Ve smlouvách bylo Shromáždění oficiálně nazváno jako Evropské parlamentní shromáždění. Některé členské země (Německo, Nizozemsko) však navrhovaly označení jiné, a sice Evropský parlament. Jedním z důvodů pro tuto změnu byla mimo jiné také snaha odlišit se názvem od Shromáždění Rady Evropy. Hlasováním v roce 1962 tak došlo ke změně názvu. Nestalo se tak však oficiálně, ale pouze na základě usnesení samotného Shromáždění²⁸. K oficiální změně označení došlo až úpravou primární legislativy prostřednictvím **Jednotného Evropského Aktu** (dále též jen JEA). Od té doby můžeme hovořit o Evropském parlamentu.

2.2.1 Evropský parlament po Slučovací smlouvě

Vzhledem k institucionální krizi v šedesátých letech došlo ke kritice činnosti Shromáždění ze strany představitelů mezivládní koncepce rozvoje Společenství, protože Shromáždění na rozdíl od jejich představ hájilo zájmy nadnárodní. V této souvislosti tehdejší francouzský prezident **Charles de Gaulle**²⁹ označil Evropský parlament za „shromáždění cizinců“. Tyto důvody se mimo jiné také podílely na pozastavení postupu v jednáních o přímých volbách. K faktickému rozšíření pravomocí však došlo prostřednictvím přijetí **Slučovací smlouvy**,

²⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²⁵ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

²⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²⁷ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

²⁸ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

²⁹ **Charles de Gaulle** (1890- 1970), který byl také francouzským generálem a vůdčí postavou „Svobodné Francie“ během druhé světové války. Je považován za tvůrce Páté republiky a jeho politická ideologie, označovaná jako „gaullismus“, významně ovlivňovala francouzskou politickou scénu. V důsledku jeho rozhodnutí, vystoupila Francie z NATO. Dále také projevil svou vůli, když vetoval vstup Velké Británie na Společný trh, viz BBC. History - Historic Figures: Charles de Gaulle (1890 - 1970). *Bbc.co.uk* [online]. BBC © 2012 [cit. 2012-12-31]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/gaulle_charles_de.shtml

kteřá sjednotila dosavadní institucionální strukturu³⁰. Tato smlouva byla podepsána 8. dubna roku 1965, v platnost ale vstoupila až 1. července 1967. Bývá také označována jako Smlouva ustavující jednu Radu a jednu Komisi Evropských společenství. Její zásluhou byly sloučeny tyto dvě instituce pro všechna tři Společenství, avšak vymezení jejich kompetencí zůstalo nadále rozdílné³¹.

2.3 70. LÉTA

Dne 22. dubna roku 1970 byla podepsána **Smlouva pozměňující některá rozpočtová ustanovení**. Jednalo se o první rozpočtovou smlouvu, která bývá zkráceně označena jako **Lucemburská smlouva**. Vstoupila v platnost až o rok později, konkrétně 1. ledna³². Shromáždění tak bylo opatřeno rozpočtovými pravomocemi, které však byly minimální a neumožňovaly mu odmítnutí rozpočtu, či jeho vrácení k přepracování. V jeho kompetenci však nebylo možno ani prosazovat změny v rozpočtu, které by mohly ovlivnit jeho celkové navýšení, stejně tak mu zůstala uzavřena i oblast povinných výdajů. Nicméně mohlo alespoň navrhnout změny v nezávazných výdajích.

V návaznosti na summit v Haagu, který se konal v roce 1969, začala i Komise iniciovat možné institucionální změny ve vztahu k Evropskému parlamentnímu shromáždění. V roce 1971 ustavila pracovní skupinu, která se skládala z nezávislých odborníků, jimž předsedal **Georges Vedel**, který byl profesorem ekonomie a práv³³. Jejich společným úkolem bylo zkoumat další možné rozšíření Shromáždění v souvislosti s rozhodovací procedurou v rámci Evropských společenství. Výsledkem jejich práce byla předložená Vedelova zpráva 25. března 1972. Jednalo se o vůbec první dokument, který posuzoval možné posílení kompetencí Parlamentu. Zásadní otázkou, která však zůstala nedoručena, byly přímé volby poslanců do Shromáždění. Problémem byl ovšem fakt, že členové Parlamentu byli poslanci národních parlamentů, pro které jejich funkce nebyla dostatečně a plně závaznou. Řešena byla taktéž problematika posílení rozpočtových pravomocí a zřízení Účetního dvora, který se měl stát odbornou institucí, jež bude zprostředkovávat Parlamentu nezávislou, avšak

³⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

³¹ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

³² EUROSKOP.CZ. Primární právo. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>

³³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

kvalifikovanou kontrolu nad plněním rozpočtu a užívání prostředků z fondů³⁴. K rozšíření těchto pravomocí došlo díky **Bruselské smlouvě**. Jednalo se o Druhou rozpočtovou smlouvu, s oficiálním názvem **Smlouva pozměňující některá finanční ustanovení**, která byla podepsána 22. července 1975, avšak v platnost vstoupila až roku 1977³⁵. Tato smlouva již Shromáždění umožňovala vrácení rozpočtu jako celku³⁶. Tak mohl být vyvíjen tlak na Radu a Komisi, prostřednictvím **rozpočtového provizoria**. Zároveň vznikla předběžná podoba procedury spolurozhodování Evropského parlamentu, jak ji známe dnes³⁷.

2.3.1 Cesta k přímým volbám

Na summitu v Haagu byla obnovena diskuse o přímých volbách do Evropského parlamentního shromáždění. Tato jednání byla ovšem krátce po svém začátku ukončena ze strany pracovního výboru, složeného ze zástupců Rady a Shromáždění, v důsledku plánovaného přistoupení Velké Británie, Dánska a Irska k Evropským společenstvím. Avšak patrně rozhodujícím důvodem byl fakt, že přímé volby by mohly znamenat posílení pravomocí Evropského parlamentního shromáždění. Zásadním problémem pro uspořádání přímých voleb byla však neschopnost vytvořit jednotný volební mechanismus. V této souvislosti vydal Evropský parlament tzv. **Patijnovu zprávu** dne 14. ledna 1975. Zde byla oddělena otázka přímých voleb od vytvoření jednotného volebního systému. Vzhledem k všeobecnému souhlasu s přímými volbami v rámci Společenství, přislíbila Evropská rada na svém zasedání uspořádání přímých voleb v roce 1978 nebo co nejdříve po tomto roce. Nakonec se první přímé volby posunuly až na 7. - 10. červen roku 1979³⁸, čímž byl téměř po dvaceti letech naplněn text Římské smlouvy³⁹.

³⁴ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

³⁵ EUROSKOP.CZ. Primární právo. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>

³⁶ Rozpočtový proces. *Circa.europa.eu* [online]. © European Communities, 2009 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/how/procedures/article_7168_cs.htm

³⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

³⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

³⁹ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

2.4 80. LÉTA

V únoru roku 1984 byl schválen Shromážděním návrh smlouvy o Evropské unii, za jehož přípravu se zasloužil především představitel evropského hnutí **Altiero Spinelli**⁴⁰. Avšak mezi jednu z nejvýznamnějších událostí pro vývoj evropské integrace v 80. letech bylo nepochybně přijetí JEA. Pro Shromáždění tento dokument představoval posílení jeho legislativních pravomocí, jelikož byla zavedena nová procedura spolupráce⁴¹.

2.4.1 Evropské parlamentní shromáždění volené v přímých volbách

První přímé volby znamenaly pro Evropské parlamentní shromáždění menší závislost na národních parlamentech, posílení jeho legitimacy a taktéž posílení jeho postavení v rámci institucionální struktury Evropských společenství. Nabytí nových pravomocí využilo Shromáždění například v oblasti schvalování rozpočtu. Stalo se tak například v roce 1980, kdy Shromáždění vrátilo několikrát rozpočet k přepracování. K tomuto docházelo i v průběhu dalších let. To vedlo k větší rozpočtové stabilitě Společenství. V důsledku posílení pravomoci mohlo Shromáždění i nepřímo působit na legislativní proces, jelikož Rada EU byla povinna s ním konzultovat konkrétní body smluv, což se stalo významným nátlakovým prostředkem⁴². Argumentem pro nové koncipování pravomocí Shromáždění se stala právě tato nově definovaná legitimita této instituce⁴³.

V listopadu roku 1981 byla v Londýně Evropské radě předložena **Německo – italská iniciativa**, která usilovala o institucionální reformu a politickou spolupráci. Podle jejích návrhů měla být Shromáždění předkládána Radou průběžná zpráva dvakrát do roka. Souhrnným obrazem pak měla být zpráva o vývoji Evropské unie. Podle návrhu mělo být dále také Shromáždění obdařeno právem interpelace vůči Radě i Komisi a to ve všech oblastech, které by byly podstatné pro vývoj EU. Mělo mít možnost dávat Radě, Komisi i Evropské radě právně nezávazná doporučení. Dalším požadavkem této iniciativy byla povinná konzultace

⁴⁰ **Altiero Spinelli** (1907 – 1986), italský federalista. Poslancem Evropského parlamentu byl 10 let (1976 – 1986). Podporoval zpracování návrhu smlouvy zakládající Evropskou Unii, která však byla nahrazena méně ambiciózním Jednotným evropským aktem, viz **THE SPINELLI GROUP**. Altiero Spinelli. *Spinelligroup.eu* [online]. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.spinelligroup.eu/altiero-spinelli/>

⁴¹ **EUROSKOP.CZ**. 80. léta. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8888/sekce/80-leta/>

⁴² **FIALA**, Petr a **Markéta PITROVÁ**, ref. 1

⁴³ **PLECHANOVÁ**, Běla, ref. 21

Shromáždění před nominací předsedy Komise. Poté co byla jmenována, by měla spolu se Shromážděním projednávat její program. Dále by také mělo být Shromáždění konzultováno v otázkách o přistoupení, přidružení a uzavření dalších mezinárodních smluv. Posílena měla být taktéž spolupráce Evropského parlamentu s parlamenty národními, a sice prostřednictvím nástrojů stálé konzultace⁴⁴.

Dalším reformním dokumentem této etapy bylo **Slavnostní prohlášení o Evropské unii**, které bylo podepsáno hlavami států, předsedy vlád a ministry zahraničních věcí (jinak také označované jako Stuttgartská deklarace), schváleno v červnu roku 1983 na summitu Evropské rady ve Stuttgartu, které pro institucionální soustavu představovalo zásadní změny⁴⁵. Tento dokument, v podstatě odrážel návrh Německo – italské iniciativy, avšak vzhledem k faktu, že tento akt neměl podobu smlouvy, ale jen nezávazné deklarace, byly některé zamýšlené změny v kompetencích Shromáždění oslabeny⁴⁶. Slavnostní prohlášení upravovalo především vztahy mezi Evropským parlamentním shromážděním, Radou a Komisí a zmírnilo jistý nesoulad mezi nimi.

Toto prohlášení však také měnilo vztah Shromáždění k třetímu vrcholu institucionálního trojúhelníku, Komisi. Do té doby bylo Evropské parlamentní shromáždění jediným orgánem, který mohl Komisi odvolat. Volena však byla Radou a Shromáždění do její volby nebylo již nijak zapojeno. Slavnostní prohlášení o Evropské unii tak zavedlo povinnou konzultaci Rady se Shromážděním při nominaci předsedy Komise. Postupně tak byla přenášena odpovědnost nejen za fungování, ale i složení Komise na Shromáždění, které bylo i nadále kontrolním orgánem s posílenou konzultativní funkcí. Ne všichni členové však s těmito omezenými pravomocemi naprosto souhlasili⁴⁷.

Mezi hlavní představitele progresivních myšlenek patřili členové tzv. **Krokodýlího klubu**⁴⁸. Mezi jeho zakladatele a nejvýznamnějšího člena té doby patřil i **Altiero Spinelli**, který

⁴⁴ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁴⁵ EUROPA.EU. Historie Evropské unie. *europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1980-1989/1983/index_cs.htm

⁴⁶ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁴⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁴⁸ **Krokodýlí klub** – název mu dal restaurant Krokodýl ve Štrasburku, kde se v neformálním prostředí scházeli poslanci Evropského parlamentu. Poprvé se zde sešlo devět poslanců 9. července 1980. Jejich počet se ovšem záhy rozrostl na více než 80 poslanců. Toto seskupení dalo základ Výboru pro institucionální otázky v Evropském parlamentu, který byl později značnou hybnou silou reformních iniciativ, viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

do Shromáždění kandidoval jako nezávislý na kandidátce PCI – Italské komunistické strany⁴⁹. Usilovali mimo jiné i o prosazení koncepce nadnárodní politické unie, která byla vypracována v rámci Návrhu smlouvy o Evropské unii. Tento návrh smlouvy zahrnoval i změnu legislativního procesu, která měla umožnit předání legislativních návrhů v podobě směrnic od Komise, která legislativu navrhovala, k Shromáždění. Tímto způsobem mělo být zajištěno sdílení pravomoci Komise s Radou.

Mezi další změny, ke kterým došlo v rámci iniciativ především ze strany Spinelliho, patří i možnost přijmout revizi smluv bez souhlasu všech členských států, jak tomu bylo doposud, aby tak nedocházelo k zablokování reformního procesu. V návrhu smlouvy o Evropské unii tak bylo umožněno přijímat legislativní texty pouhou většinou členských států, která však svým počtem musela představovat alespoň dvě třetiny obyvatel Společenství⁵⁰. Dále měli být členové Evropského parlamentního shromáždění voleni v přímých volbách na období pěti let, měli se podílet na legislativní a rozpočtové proceduře. Hlas Shromáždění měl nabýt na síle také při uzavírání mezinárodních smluv. Také mělo dávat svolení pro výkon funkce Komisi, nad níž zároveň vykonávalo kontrolu a v případě potřeby jí mohlo vyslovit nedůvěru na základě rozhodnutí kvalifikované většiny, tedy 2/3 všech hlasujících. Na základě návrhu této smlouvy by Shromáždění rozhodovalo buď prostou většinou, absolutní většinou (při návrhu změny nového zákona), kvalifikovanou většinou (což znamená většina všech neboli dvě třetiny všech hlasujících) a třípětinovou většinou hlasujících ve spojení s nadpoloviční většinou poslanců (to se týkalo především druhého čtení návrhu rozpočtu)⁵¹. Tento projekt však navzdory velké podpoře veřejnosti i samotných národních parlamentů nakonec nebyl prosazen⁵².

2.4.2 Přijetí Jednotného evropského aktu

Vzhledem k tomu, že EHS zaostávalo za USA a Japonskem, bylo potřeba vytvořit jednotný vnitřní trh, jelikož trh EHS byl velmi nejednotný. Příprava podmínek pro vypracování a realizaci takového projektu se stala předmětem zasedání Evropské rady v letech 1982 – 1985. Formulace tohoto programu byla Komisí vydána v roce 1985 jako tzv. **Bílá kniha**

⁴⁹ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁵⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁵¹ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁵² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

o dokončení jednotného trhu, kde byly definovány cíle pro odstranění technických, fyzických, ale i daňových překážek⁵³.

Přijetí **Jednotného evropského aktu**, který později Bílou knihou doplnil, bylo také jedním z významných posunů v pravomocích Evropského parlamentu jak v oblasti legislativního procesu, tak v rozhodování o přijímání nových členů a rozhodování o mezinárodních závazcích Společenství⁵⁴. Smlouvu nejprve podepsalo devět členských států 17. února 1986 v Lucemburku. Zbylí tři členové tak učinili až po odsouhlasení tohoto kroku v dánském referendu a svým podpisem se k tomuto aktu připojili až 28. února téhož roku. JEA však vstoupil v platnost až roku 1987⁵⁵. Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.2, přijetím této smlouvy došlo k **oficiální změně názvu** Evropského parlamentního shromáždění na **Evropský parlament**. Prostřednictvím JEA došlo k rovnoprávnějšímu postavení Evropské rady a Parlamentu. Za nejvýznamnější změnu zakotvenou v tomto dokumentu je považováno **hlasování kvalifikovanou většinou** v Radě ministrů, což zvyšovalo šance na přehlasování některých členských států. Aby však bylo zachováno právo menšin v Evropském parlamentu, bylo zavedeno v rámci rozhodovacího procesu další kolo. Nová procedura pro přijímání legislativy se nazývala **procedura spolupráce** neboli kooperační procedura. Tím byla rozšířena původní pravomoc, která umožňovala pouze oddálení přijetí rozhodnutí o možnost předkládat samotné pozměňující návrhy Radě⁵⁶. Touto smlouvou bylo Parlamentu také umožněno rozhodovat o mezinárodních závazcích Společenství a mohl se také podílet na přijímání nových členů⁵⁷.

2.5 90. LÉTA

Devadesátá léta představovala pro Evropu mnoho změn, ať už společenských, tak především pak politických. Významnou změnou byl přechod zemí střední a východní Evropy od komunistického režimu k demokracii. Došlo také ke sjednocení Německa, čímž se součástí Evropských společenství stalo i bývalé východní Německo. K 1. 1. 1993 byl oficiálně dokončen Jednotný vnitřní trh. Dále pak v tomto období došlo k podpisu dvou významných

⁵³ CIHELKOVÁ, Eva et al. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C. H. Beck, 2001. 257 s. ISBN 80-7179-311-6.

⁵⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁵⁵ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁵⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁵⁷ HORA, Karel et al, ref. 11

smluv, které představovaly změny i pro Evropský parlament. Jednalo se o Smlouvu o EU a Amsterodamskou smlouvu, které budou v následující kapitole blíže popsány⁵⁸.

2.5.1 Evropský parlament ve Smlouvě o EU

Během mezivládní konference, která byla zahájena roku 1990, byla vypracována Smlouva o EU⁵⁹, jejíž institucionální změny v té době nejvíce ovlivnily postavení a kompetence Evropského parlamentu, zatímco ostatní instituce již byly ovlivněny změnami daleko menší měrou⁶⁰.

Souhrnně označovaná **Maastrichtská smlouva** byla podepsána 7. února roku 1992 tehdejšími 12 členy v nizozemském městě Maastricht. Jednalo se o Smlouvu o EU a Smlouvu o založení Evropského společenství⁶¹. Podepsána byla ministry zahraničí, hospodářství a financí a došlo tak k dalšímu prohloubení evropské integrace. Ratifikační proces byl zkomplikován v Dánsku. I zde se tento dokument však nakonec podařilo schválit, avšak až poté, co byla předložena pozměněná verze této smlouvy, která jim zaručovala větší samostatnost. Cílem této smlouvy bylo uzavřít dohodu o vytvoření měnové unie a zavedení společné evropské měny. K čemuž mělo dojít nejpozději od ledna roku 1999⁶². Tyto dokumenty vstoupily v platnost 1. listopadu roku 1993. Na základě tohoto aktu vznikla **Evropská unie**, která zastřešila tři do té doby existující společenství, a sice Evropské hospodářské společenství, Evropské společenství uhlí a oceli a Evropské společenství pro atomovou energii⁶³.

Jedním z předpokladů **Smlouvy o EU** bylo posílení pravomocí Evropského parlamentu. Smlouva o EU tedy představovala velké změny v oblasti parlamentních kompetencí. Byla totiž zavedena procedura **spolurozhodování**. Významným rysem tohoto nově zavedeného postupu byla tendence sbližovat stanoviska Rady a Parlamentu⁶⁴. V případě, že Komise a Rada nebyly ochotny přijmout pozměňovací návrhy daného aktu. Tato procedura byla

⁵⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie__2010_.pdf

⁵⁹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁶⁰ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁶¹ CIHELKOVÁ, Eva et al. ref. 53

⁶² ŽÍDEK, Libor, ref. 8

⁶³ CIHELKOVÁ, Eva et al. ref. 53

⁶⁴ EUROPA.EU. Maastrichtská smlouva o Evropské unii. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 15.10.2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_cs.htm

použita především v oblasti fungování vnitřního trhu⁶⁵. Parlament tak tímto způsobem mohl zabránit přijetí legislativního aktu v případě, že nesouhlasil se stanoviskem Rady⁶⁶. Touto smlouvou byla taktéž rozšířena oblast, kde bylo možno využít proceduru spolupráce. Ve spojení s možností použít parlamentní veto se z této instituce stal významný subjekt v rámci legislativního procesu⁶⁷.

Další možnou procedurou využívanou při přijímání legislativy byl **souhlas**, jehož uplatnění bylo touto smlouvou rozšířeno na většinu mezinárodních smluv, které Společenství uzavírá⁶⁸. Evropský parlament tak zároveň dohlížel na realizaci práva celé EU. Největším rozdílem oproti Smlouvě o EHS, je nově právo Parlamentu hlasovat o konečném personálním složení Komise a povinnost Rady konzultovat s ním nominaci jeho předsedy. Ve Smlouvě o EU bylo také mimo jiné zakotveno petiční právo vůči Evropskému parlamentu⁶⁹. Dále měl také právo ustavovat tzv. vyšetřovací výbory pro oblast nedodržování práva a řešení přestupků, to se ovšem nevztahovalo na případy, které byly projednávány soudem⁷⁰.

Smlouva o EU dále také zavedla institut **občanství Unie** s cílem podpořit práva a zájmy občanů jednotlivých členských států. Díky tomu byla každému občanu přisouzena stejná práva na území kteréhokoliv státu v rámci celé Unie. Tato rovnost byla uplatňována i vůči unijním orgánům a institucím. Občané se mohli volně pohybovat, žít, pracovat, volit i kandidovat jak v obecních volbách, tak ve volbách do Evropského parlamentu. Zaručena jim je také ochrana jurisdikcí na území všech členských států Unie. Se svými stížnostmi se pak mohou obracet na Evropský parlament a další orgány ES⁷¹.

Dalším významným krokem, který měl přiblížit Unii lidu, bylo zavedení **instituce ombudsmana**, který byl volen samotným Parlamentem⁷². Smlouva o EU dále také uznala právo omezené legislativní iniciativy Evropského parlamentu, což představovalo možnost vyzvat Komisi k předložení legislativního návrhu k naplnění smlouvy. Zároveň však byla

⁶⁵ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁶⁶ HORA, Karel et al, ref. 11

⁶⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁶⁸ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁶⁹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁷⁰ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁷¹ CIHELKOVÁ, Eva et al. ref. 53

⁷² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

uznána právní odpovědnost Parlamentu za nejednání, které bylo považováno za porušení smlouvy⁷³.

Smlouva o založení Evropského společenství byla rozšířením původní Římské smlouvy z roku 1957. Zásadní změnou, kterou přinesla, byla především změna názvu z EHS – Evropského hospodářského společenství na **Evropské společenství**. Smyslem této změny bylo zdůraznění skutečnosti, že nejde pouze o sledování ekonomické sféry⁷⁴.

2.5.2 Amsterodamská smlouva

Přijetí této smlouvy bylo výsledkem mezivládní konference z let 1996 – 1997. Umožnila změnu v integračním procesu, který významným způsobem posunula kupředu především ve třech základních oblastech, a sice vnitřních věcí, společné zahraniční a bezpečnostní politiky a v oblasti institucionální⁷⁵. Byla podepsána 15 členskými státy ES v červnu roku 1997. Tato smlouva však vstoupila v platnost až roku 1999⁷⁶ a to v důsledku dlouho trvajícího ratifikačního procesu. Cílem tohoto dokumentu bylo připravit **Evropskou unii na vstup do 21. století**⁷⁷. Amsterodamská smlouva umožnila, aby byl již v té době vzniklý mechanismus spolurozhodování využíván na širší okruh otázek, i v těch sférách, kde bylo dříve využíváno procedury spolupráce. Jednalo se především o oblast politiky zaměstnanosti, životního prostředí a ochrany spotřebitele. Pro zjednodušení legislativního procesu bylo zrušeno třetí čtení pro případy, ve kterých Parlament zaujímal odmítavé stanovisko. Nová procedura pro přijímání legislativy však již nevznikla.

Pozměněna byla taktéž pravomoc při nominaci předsedy Komise. Do té doby musel být Parlament Radou konzultován, nyní byl do funkce dosazován procesem přímého schvalování. Další změnou, kterou přinesla tato smlouva, byla možnost sankcionovat členské země při neplnění základních hodnot a pravidel EU. Dalším záměrem zakotveným v této smlouvě bylo omezení růstu počtu členů Evropského parlamentu, které bylo stanoveno maximální hranicí 700 poslanců⁷⁸. Zároveň byl zaveden **požadavek přiměřenosti** zastoupení lidu či národů členských států. Tím ovšem došlo k jistému paradoxu, jelikož stanovení

⁷³ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁷⁴ CIHELKOVÁ, Eva et al. ref. 53

⁷⁵ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁷⁶ HORA, Karel et al. ref. 11

⁷⁷ CIHELKOVÁ, Eva et al. ref. 53

⁷⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

maximálního počtu členů představovalo omezení pro řešení rozdělování křesel v Parlamentu mezi jednotlivé členské státy a nebyl zde zastoupen princip proporcionality, který by odpovídal demokratickému principu rovného zastoupení. Problémem však zůstal rozdíl mezi počtem obyvatel v největším členském státu, Německu a nejmenším Lucembursku. V odvolání na princip proporcionality by totiž mělo Německo mnohonásobně více poslanců než Lucembursko⁷⁹.

2.6 21. STOLETÍ

Vstup EU do 3. tisíciletí byl představován zánikem ESUO, jelikož tato smlouva byla uzavřena na dobu určitou. Stalo se tak roku 2002, po uplynutí padesáti let. Významnou změnou však bylo v té době největší rozšíření EU, které do té doby nemělo obdoby. Podepsána byla Smlouva z Nice, kterou byl změněn způsob rozhodování, pravomocí institucí, způsob jejich práce, ale i jejich velikost. Aby bylo možno efektivně rozhodovat i v takto rozšířené unii, byl změněn způsob hlasování. Rozšířena tak byla oblast, kde bylo možno použít hlasování kvalifikovanou většinou na úkor principu jednomyslnosti. Největším mezníkem však bylo bezpochyby schválení Lisabonské smlouvy, s níž byl spjat poměrně zdoluhavý ratifikační proces. Jejím přijetím došlo k významným změnám v primární legislativě⁸⁰.

2.6.1 Evropský parlament po přijetí Smlouvy z Nice

Tato smlouva byla podepsána roku 2000, v platnost však vstoupila až 1. února roku 2003. Důvodem jejího přijetí byla mimo jiné příprava na přistoupení nových členů. Došlo také k dalšímu rozšíření oblastí, kde mohl Parlament využít procedury spolurozhodování⁸¹. Fungování Parlamentu mohlo být od této doby omezováno Radou, která již nemusela hlasovat jednomyslně, ale kvalifikovanou většinou. Parlament byl také zapojen do tzv. obrany základních hodnot, zahájení zesílené spolupráce a do rozhodování o tvorbě soudních sborů.

⁷⁹ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁸⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie_2010_.pdf

⁸¹ SAGIT. SMLOUVA Z NICE - Právo Evropské unie - Sagit. *Sagit.cz* [online]. © 1996-2012 Nakladatelství Sagit. Poslední aktualizace: 15.10.2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_269.htm

Představovala pro Parlament jak změny v jeho pravomocích, tak jeho samotném složení. Byl jí stanoven maximální počet jeho členů na 732 a zároveň počty poslanců z jednotlivých členských zemí pro období let 2004 – 2009. Tento počet byl již stanoven s ohledem na nově přistupující země. Jednalo se o Českou republiku, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Litvu, Lotyšsko, Maltu a Kypr. Nebylo ovšem kalkulováno s nově přistupujícími členy v roce 2007, Bulharskem a Rumunskem. Z tohoto důvodu dočasně vzrostl počet poslanců Evropského parlamentu na 785. Naplánován byl zároveň jejich pokles na 736 členů po volbách v roce 2009⁸². Například Německo trvalo na počtu 99 poslanců a to i po rozšíření EU na 27 členů, za ústup v požadavku na počet členů v Radě, kde byl tedy pochopitelně menší. Obdobně snížily požadavky na počet členů v Radě i zbylé tři velké státy, mezi které patří Británie, Francie a Itálie, za což byly kompenzovány navýšením počtu poslanců v Parlamentu o tři dodatečné členy. Naopak Španělsko upřednostnilo větší počet členů v Radě a muselo tak obětovat jednoho svého poslance⁸³.

2.6.2 Smlouva o Ústavě pro Evropu

Návrh tzv. **Evropské ústavy** měl za úkol zpracovat Konvent, který byl představován členy národních parlamentů a vlád členských zemí, zástupců kandidátských zemí, Komise a Evropského parlamentu. Smyslem sestavení tohoto shromáždění bylo najít společná východiska pro budoucí směřování EU. Mezi řešená témata patřila například úloha národních parlamentů v EU, zahraniční politika a kompetence jednotlivých členských států. Výsledkem jednání bylo předložení Smlouvy o Ústavě pro Evropu v roce 2003. Vzhledem k tomu, že byl naplněn cíl tohoto shromáždění, došlo k následnému rozpuštění Konventu. K podpisu Smlouvy o Ústavě pro Evropu došlo dne 29. října roku 2004. Cílem bylo tímto aktem nahradit Maastrichtskou smlouvu a Smlouvu o založení Evropského společenství, čímž mělo dojít ke značnému zjednodušení. Vstup této smlouvy v platnost se očekával dne 1. listopadu 2006. Proces její ratifikace byl však ukončen v důsledku jejího nepřijetí v referendech Francie a Nizozemska v roce 2005. Kritizována byla především její složitost, rozsáhlost a její nepříznivý vliv na suverenitu členských států, jelikož evropské předpisy měly být postaveny nad legislativu zemí⁸⁴.

⁸² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

⁸³ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

⁸⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie_2010_.pdf

2.6.3 Přijetí Lisabonské smlouvy a její dopady na Evropský parlament

Debaty ohledně nové smlouvy byly zahájeny již v roce 2006 během finského předsednictví EU. Nicméně hlubší pozornosti se této myšlence dostalo až během předsednictví Německa, které si stanovilo za cíl řešení institucionálních problémů Unie. Při příležitosti 50. výročí podpisu Římských smluv se v březnu 2007 konalo setkání, na němž **Angela Merkelová**⁸⁵ spolu s ostatními evropskými státníky stanovila termín, kdy by měla začít platit nová smlouva. Německé předsednictví vystřídalo Portugalsko, jehož úkolem bylo úspěšně završit jednání o nové smlouvě. A tak předložili již v červenci roku 2007 ostatním státům její návrh. Tato Reformní smlouva byla členskými státy Unie podepsána 13. prosince téhož roku v Lisabonu⁸⁶. Celý název tohoto dokumentu zní **Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie**. Zkráceně však bývá běžně označována jako Lisabonská smlouva⁸⁷.

Než ovšem vstoupila v platnost, musela projít složitým ratifikačním procesem ve všech členských státech. Většina z nich se rozhodla tak učinit v národních parlamentech, s výjimkou Irska, kde postoupili smlouvu referendu. Tímto způsobem však došlo v Irsku k jejímu zamítnutí. V Polsku byla její ratifikace podmíněna jejím kladným přijetím v irském referendu. Další problémy se vyskytly v Německu, kde před podepsáním čekali na vyjádření Ústavního soudu, jehož úkolem bylo zjistit, zda tato smlouva není v rozporu s německou ústavou. Ratifikační proces byl však pravděpodobně nejobtížnější v České republice a to přesto, že obě komory parlamentu tento proces zakončily již v květnu 2009. Prezident Václav Klaus totiž vyčkával na rozhodnutí Ústavního soudu, co se týče souladu s českou legislativou, které bylo vydáno na začátku listopadu 2009⁸⁸. Nakonec tedy Lisabonská smlouva vstoupila v platnost 1. prosince 2009⁸⁹.

⁸⁵ **Angela Merkelová** – Narodila se v roce 1954 v Hamburku. Vystudovala fyziku na Lipské univerzitě. V letech 1978 – 1990 byla členkou akademického sboru Centrálního institutu fyzikální chemie Akademie věd. Od roku 1990 je členkou strany Křesťanské demokratické unie Německa. V roce 2000 se stala její předsedkyní. A od roku 2005 je kancléřkou Spolkové republiky Německo, viz THE FEDERAL CHANCELLOR. Bundeskanzlerin | Angela Merkel. *Bundeskanzlerin.de* [online]. © 2012 The Press and Information Office of the Federal Government [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.bundeskanzlerin.de/Webs/BK/En/Angela-Merkel/angela-merkel.html>

⁸⁶ HORA, Karel et al, ref. 11

⁸⁷ EUR – LEX. Smlouvy. *Eur-lex.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1998–2012. Poslední aktualizace 09/04/2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm>

⁸⁸ HORA, Karel et al, ref. 11

⁸⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Lisabonská smlouva - Ministerstvo vnitra České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2010 Ministerstvo vnitra České republiky, 16. 3. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>

Celkově měla být symbolem posílení demokracie v Evropské unii⁹⁰. Díky ní se z EU stává **subjekt mezinárodního práva**. Její reformní obsah spočívá v úpravě fungování jednotlivých evropských institucí⁹¹. Tento dokument primární legislativy posiluje značně především zákonodárné pravomoci Evropského parlamentu a staví jej na úroveň Rady ministrů, co se rozhodování o legislativě týče. Hlavní procedurou bylo ustanoveno **spolurozhodování** Evropského parlamentu a Rady ministrů. Tato procedura byla zavedena asi u 40 nových oblastí, mezi něž spadá například energetická politika, zemědělství, problematika fondů EU, spravedlnost a vnitřní věci, zdravotnictví a legální imigrace⁹². Tento způsob přijímání legislativy se tak stal **řádným legislativním postupem**.

Dalším významným posunem je jeho kompetence v oblasti rozhodování o rozpočtu. I zde získal Parlament na síle a je mu umožněno vyjádřit se k této věci jako poslední. Touto smlouvou byly zrušeny povinné a nepovinné výdaje, a tak Parlament rozhoduje o celkovém rozpočtu spolu s Radou. Až do této doby neměl Parlament rozhodující slovo u tzv. povinných výdajů. Spolu s národními parlamenty členských zemí se Evropský parlament stává odpovědným nejen za celý rozpočet, ale také jeho výdajové priority⁹³.

S rozšířením jeho kompetencí však narůstá taktéž jeho odpovědnost vůči jeho voličům, občanům Unie. Při každém rozhodnutí musí být respektována základní lidská práva evropských občanů, mezi které patří jak jejich práva občanská, tak politická, sociální a ekonomická. Jsou zakotvena v **Chartě základních práv**, na kterou Lisabonská smlouva odkazuje. Podkladem pro tvorbu této Listiny, která byla zahájena v roce 1999, byly smlouvy Společenství a mezinárodní úmluvy jako je Evropská úmluva o lidských právech (1950) a Evropská sociální charta (1989). Opomenuty však nesměly být ani ústavní tradice členských

⁹⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlament a Lisabonská smlouva. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>

⁹¹ HORA, Karel et al, ref. 11

⁹² EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlament a Lisabonská smlouva. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>

⁹³ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

zemí a deklarace, jež byly vydány Evropským parlamentem⁹⁴. Jisté výjimky má vyjednána pouze Česká republika, Spojené království a Polsko.

Nově také mohou občané svými podpisy požádat Komisi o předložení nového návrhu. Tato námitka, jež je označována jako **Evropská občanská iniciativa**, však musí být podpořena celkem jedním milionem podpisů od občanů, pocházejících z podstatného počtu členských států (čl. 11 Smlouvy o EU)⁹⁵. Národní parlamenty budou moci vznést námitku vůči legislativnímu návrhu EU, pokud se bude domnívat, že na základě principu subsidiarity by mělo dojít k projednávání dané problematiky na národní úrovni. Takový zásah pak bude taktéž Parlamentem podpořen, jelikož jeho úlohou je chránit zájmy občanů⁹⁶. Tuto možnost mají občané Unie od 1. dubna roku 2012. Prakticky je zapotřebí, aby takovou žádost předložil sedmičlenný výbor, jenž bude představován občany minimálně ze sedmi různých členských zemí EU⁹⁷.

Další změnu můžeme pozorovat i ve vztahu Parlamentu k jiným institucím. Například celá Komise musí mít souhlas Parlamentu před tím, než se ujme svých funkcí, včetně předsedy Evropské komise. Schválen musí být stejně tak i vysoký představitel EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, který se stane zároveň předsedou Evropské komise. Tato pravomoc tak do jisté míry zvyšuje reflexi evropských voleb a stává se tak odrazem vůle občanů. Lisabonská smlouva taktéž umožňuje Parlamentu navrhopvat změny smluv⁹⁸.

⁹⁴ EUROSOP.CZ. Charta základních práv EU. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/627/sekce/charta-zakladnich-prav-eu/>

⁹⁵ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:CS:PDF>

⁹⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlament a Lisabonská smlouva. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>

⁹⁷ EVROPSKÁ KOMISE. Komise dala evropským občanským iniciativám znamení ke startu. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/03/2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/12_336_cs.htm

⁹⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlament a Lisabonská smlouva. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>

3 STRUKTURA A FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Tato kapitola se bude nejprve zabývat historickým vývojem volebního systému do Evropského parlamentu. Další část bude věnována charakteristice poslaneckého mandátu. V následující sub-kapitole bude popsána základní struktura této instituce. Největší prostor však bude ponechán poslední části této kapitoly, a sice charakteristice funkce EP v rámci institucionální struktury. Zde budou popsány jeho jednotlivé pravomoci, kterými disponuje, přičemž pozornost bude zaměřena na jeho legislativní pravomoci vzhledem k tomu, že v průběhu jeho historického vývoje významným způsobem narostly.

3.1 VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Problematika voleb do Evropského parlamentu a vytvoření jednotného volebního systému provázela jeho vývoj již od počátku. Od té doby došlo k mnoha změnám, které z Evropského parlamentu učinily přímo volený orgán Evropské unie a díky tomu je možno jej v současnosti označit jako **klíčový demokratický prvek** v rámci institucí Společenství⁹⁹. Než však bylo možno dosazovat poslance z jednotlivých členských zemí, bylo třeba sjednotit systém, dle kterého budou voleni¹⁰⁰.

Avšak jak již bylo zmíněno, zavedení jednotného volebního systému do Evropského parlamentu nebylo snadným úkolem. Nakonec se jej však podařilo splnit a v zemích EU se volili členové EP na základě jednotného volebního systému, založeném na principu všeobecného hlasování, který byl poplatný ve všech členských zemích. Složitost tohoto procesu byla způsobena především kvůli lpění na tradičních systémech užívaných v Irsku a Velké Británii, která nebyla ochotna jej příliš modifikovat ani pro volby do Evropského parlamentu. Vzhledem k tomu, že Velká Británie užívala na národní úrovni většinový volební systém, byla hlavním odpůrcem jakýchkoli navrhovaných variant systému proporčního, který

⁹⁹ EUROSOP.CZ. Volby do Evropského parlamentu. *Eurosop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.eurosop.cz/632/sekce/volby-do-evropskeho-parlamentu/>

¹⁰⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT. Poslanci EP. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddfaa4/Poslanci-EP.html>

podle ní neposkytoval dostatečný kontakt s voliči. Obdobným způsobem byl taktéž kritizován důsledek poměrného volebního systému, a sice roztržitost politického spektra.¹⁰¹

3.1.1 Zprávy a smlouvy upravující volební systém

- **Dehousseova zpráva**

Byla předložena roku 1960. Podle ní měli být poslanci Shromáždění voleni přímo, dle jednotného volebního systému následujícím způsobem: přímé volbě měly podléhat 2/3 poslanců a zbylá třetina členů měla být nominována národními parlamenty členských států. V Radě se ovšem tento návrh nepodařilo schválit, protože nebylo dosaženo jednomyslného souhlasu díky negativnímu stanovisku Francie, která systém přímých voleb považovala za posílení nadnárodního směřování Společenství¹⁰².

- **Patijnova zpráva**

Vzhledem k tomu, že se Evropský parlament zavázal k prosazení jednotného volebního systému, byly zpracovány další analýzy, které vyústily v publikaci tzv. Patijnovy zprávy roku 1975. Zásadní změnou, kterou přinesla, bylo oddělení otázky přímých voleb od konstrukce jednotného volebního systému¹⁰³. Vytvoření jednotného volebního systému bylo pro danou chvíli upozaděno, jelikož prioritou Parlamentu bylo uspořádání prvních přímých voleb¹⁰⁴. Proto v této zprávě bylo zároveň uvedeno datum, kdy se měly tyto přímé volby konat, a sice první sobotu v květnu roku 1978. Tyto návrhy taktéž hodlala podpořit i Rada¹⁰⁵.

- **Seitlingerova zpráva**

Navzdory plánům dle Patijnovy zprávy se však první přímé volby do Evropského parlamentu konaly až v roce 1979 (7. a 10. června), přičemž volební systémy si zvolily jednotlivé členské státy autonomně¹⁰⁶. Na záměry této zprávy pak navázala zpráva Seitlingerova, která byla

¹⁰¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁰² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁰³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁰⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Akty ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

¹⁰⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁰⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

vydána roku 1982. Tento návrh usiloval o rozšíření proporčního volebního systému. Při projednávání této zprávy, však v Radě ministrů nebylo dosaženo jednomyslného souhlasu, kterého bylo zapotřebí¹⁰⁷.

- **De Guchtova zpráva**

Po volbách do Evropského parlamentu v roce 1989 byl zpracován další návrh jednotného volebního systému, který byl obsažen v této zprávě vydané roku 1991. Změnou, která zde byla oproti předchozím zprávám zohledněna, byl tzv. **princip subsidiarity**¹⁰⁸. Vzhledem k němu byla konstrukce jednotného volebního systému považována za jeho porušení a zásah do vnitřních záležitostí zemí, jejich politických systémů a tradic. Tato zpráva tak byla tedy kompromisem, který dával do souladu princip subsidiarity a zavedení jednotného volebního systému. Tato zpráva se dočkala ještě dalšího **přepracování**, které bylo přijato roku **1992**. Zabývala se především přidělováním křesel jednotlivým zemím¹⁰⁹. V důsledku sjednocení Německa mělo dle návrhu v této zprávě dojít k navýšení poslanců na 99, zatímco Francii, Spojenému království a Itálii by zůstalo původních 87 mandátů¹¹⁰.

A **třetí De Guchtova zpráva** byla přijata o rok později, tedy 1993 v souvislosti s kauzou, kdy Liberálně demokratická strana Velké Británie podala k Evropskému soudnímu dvoru stížnost na Evropský parlament za jeho neplnění Smlouvy o ES. Text této zprávy se zabýval především jednotným volebním systémem a problematikou jeho přijetí především ve Velké Británii, jelikož zde byl uplatňován většinový volební systém s jednomandátovými okrsky. A tak i přesto, že Evropský parlament navrhoval jednotný volební systém na základě

¹⁰⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z:

http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

¹⁰⁸ **Princip subsidiarity** = je způsob přenášení rozhodnutí na nejnížší možnou úroveň za předpokladu, že vzniklé problémy tak budou řešeny co nejefektivněji. Tudiž zásahy Společenství mají přijít až ve chvíli, kdy nižší jednotky (např. členské státy) tak nemohou učinit samy dostatečně uspokojivě, viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁰⁹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹¹⁰ EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

proporčního systému, Velké Británii bylo umožněno dosazovat 2/3 poslanců na základě systému většinového z jejich jednomandátových obvodů¹¹¹.

- **Změny volebního systému zakotveny ve vybraných smlouvách**

Přijetím **Maastrichtské smlouvy** (1993) byl zaveden institut občanství Unie, který přiznal všem obyvatelům členských států mimo jiné také právo účastnit se voleb do EP i v zemi, kde má volič pouze bydliště, avšak nemá její občanství. Z těchto důvodů bylo třeba koordinovat volební zákony jednotlivých členských zemí¹¹².

Amsterodamská smlouva vyzvala Evropský parlament k vypracování návrhu na volby se všeobecným přímým hlasováním, které by byly konány ve všech členských státech jednotně či podle zásad, které by však byly společné pro všechny členské státy. Upřednostněna byla varianta zavedení poměrného volebního systému s volitelnou procentuální klauzulí, která by tak bránila menším subjektům vstoupit do Parlamentu. Nakonec tak byla Parlamentem 15. července 1998 předložena koncepce, podle níž měli být jeho členové voleni na základě proporčního volebního systému, s volebními obvody, které by neohrožovaly princip poměrného zastoupení a vazbu poslanců na voliče. Zachován měl ovšem zůstat tzv. **evropský princip reprezentace**¹¹³. Dle tohoto modelu byla potřebná **5% uzavírací klauzule** pro získání mandátu v Evropském parlamentu¹¹⁴. Polemika nad metodou volebního systému však byla ukončena 14. ledna v roce **1999**, kdy Velká Británie konečně přijala **volební zákon o volbách do Evropského parlamentu**, který byl postaven na poměrném principu hlasování. Zavedení jednotného volebního systému do Evropského parlamentu bylo nutno posoudit i vzhledem k principu subsidiarity, protože právě jeho zavedení mohlo být považováno za ovlivňování vnitřních záležitostí dané země, a tudíž jeho porušení¹¹⁵.

¹¹¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹¹² MALÍŘ, Jan et al. *Česká republika v Evropské Unii (2004 - 2009): Institucionální a právní aspekty členství*. Praha: Ústav státu a práva, 2009. 255 s. ISBN 978-80-904024-2-3.

¹¹³ **Evropský princip reprezentace** = upravuje situaci, kdy je na území státu vytvořeno více volebních obvodů. I tehdy by poslanci zastupovali občany Evropské unie, nikoliv dané obvody, viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹¹⁴ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

¹¹⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

Na mezivládní konferenci v Nice se členové parlamentu neúspěšně snažili projednat jednotný volebního postupu. V roce **2002** však došlo Radou k úpravě aktu z roku 1976. Smyslem byla například kodifikace poměrného zastoupení ve všech státech, pozvolné zrušení tzv. dvojího mandátu a stanovení maximální uzavírací klauzule ve výši 5%.

Poslední smlouvou, která byla přijata, je Lisabonská smlouva (2009). I ta, jakožto akt primární legislativy, upravuje volební systém Evropského parlamentu. Uvedeno je zde mimo jiné, že Parlament je složen ze zástupců občanů Unie. Jeho členové jsou voleni na období 5 let. Přímé volby jsou založeny na všeobecném principu. Každé takové hlasování je svobodné a tajné. Nicméně ani v současnosti neexistuje jednotný právní předpis, který by podmínky voleb do EP upravoval. Výsledkem všech jednání však bylo zavedení určité formy poměrného zastoupení ve všech členských státech, zrušení dvojího mandátu, založení evropských politických stran a společné podmínky, díky kterým došlo k harmonizaci poslanců¹¹⁶.

¹¹⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

3.1.2 Volební právo

Na základě Maastrichtské smlouvy, která jak již bylo zmíněno, definovala institut občanství Unie, bylo všem obyvatelům unie umožněno jak volit tak být volen v jakémkoliv členském státě EU. Samozřejmě za předpokladu splnění některých stanovených podmínek¹¹⁷.

- **Právo volit**

Od roku 1979 jsou poslanci EP voleni na obnovitelné funkční období 5 let na základě všeobecného přímého hlasování. Ačkoliv je způsob sčítání hlasů v každé zemi odlišný, základní demokratická pravidla musí být zachována. Můžeme mezi ně nepochybně zařadit rovnost mužů a žen. Hlasovací právo mají občané starší 18 let s výjimkou Rakouska, kde mohou hlasovat už od 16 let¹¹⁸. Volit do Evropského parlamentu je umožněno i občanům, kteří žijí mimo zemi svého původu, a sice na základě splnění všech podmínek předepsaných volebním zákonem té dané země. V takové situaci má občan dvě možnosti jak hlasovat. Může tak totiž učinit jak v zemi svého původu, tak v zemi svého momentálního pobytu, kde však musí mít takový volič bydliště¹¹⁹. Pokud občan hodlá volit v zemi svého pobytu, je třeba, aby tuto skutečnost oznámil příslušnému úřadu, kterým je zpravidla místní zastupitelstvo¹²⁰.

- **Pasivní volební právo**

Toto právo, být volen ve volbách do Evropského parlamentu, je taktéž stanoveno ve Směrnici Rady 93/109/ES, ze dne 6. prosince 1993¹²¹. Členem Evropského parlamentu se může stát každý občan z členského státu EU¹²². Podmínky jsou obdobné jako u aktivního volebního

¹¹⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf

¹¹⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT. Poslanci EP. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddfaa4/Poslanci-EP.html>

¹¹⁹ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

¹²⁰ HORA, Karel et al, ref. 11

¹²¹ EUROSOP.CZ. Volby do Evropského parlamentu. *Eurosop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.eurosop.cz/632/sekce/volby-do-evropskeho-parlamentu/>

¹²² ČESKÝ ROZHLAS. Informace o volbách do Evropského parlamentu - Evropská unie (Český rozhlas). *Rozhlas.cz* [online]. 01.04.2004 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/paragrafy/_zprava/111882

práva. Platí zde povinnost být státním příslušníkem kteréhokoliv členského státu EU. Stanovení podmínek pro kandidaturu je však plně v kompetenci členského státu EU.¹²³

3.1.3 Volební účast v jednotlivých letech

Do evropského parlamentu se konají volby jednou za pět let, ve stanoveném termínu čtyř po sobě jdoucích dnů jednoho týdne v červnu ve všech členských státech EU. Avšak volební účast se v jednotlivých členských zemích pochopitelně liší. Mezi determinanty, které ji ovlivňují, patří například délka členství ve Společenství a z něj vyplývající zkušenosti, volební povinnost v jednotlivých zemích, postoj vlád k vývoji evropské integrace¹²⁴.

První přímé volby do Evropského parlamentu, konané v roce **1979**, se těšily poměrně velké volební účasti. Tehdejších devět členských států mělo volební účast průměrně 61,99%. Nicméně již v dalších volbách v roce **1984** došlo k poklesu o přibližně 3 procentní body na 58,98%. Tento trend zůstal zachován i pro následující období, kdy volební účast v roce **1999** klesla na pouhých 49,51%. Mezi země s nejnižší volební účastí řadíme Velkou Británii, což dokládá například i velmi nízká volební účast z tohoto roku, kdy volilo pouze 24% oprávněných voličů¹²⁵. Volby v roce **2004** se konaly v 25 členských zemích od 10. – 13. června. Vysoké volební účasti se tehdy těšila Itálie, kde přišlo k volbám 73,1% oprávněných voličů. Voleb v roce **2007** se poprvé účastnilo Bulharsko a Rumunsko. Důvodem tohoto dodatečného termínu voleb bylo přistoupení právě těchto dvou zemí ke Společenství. Současní představitelé Parlamentu byli voleni v roce **2009**, a sice od 4. – 7. června¹²⁶. Jednalo se tak zatím o poslední volby.

V Grafu č. 3.1 je zachycena volební účast v jednotlivých letech od roku 1979, kdy se konaly první přímé volby do EP, až do roku 2009. Jak je patrné tak má klesající trend. Jedním z důvodů bude patrně rozšiřování Unie o nové členy.

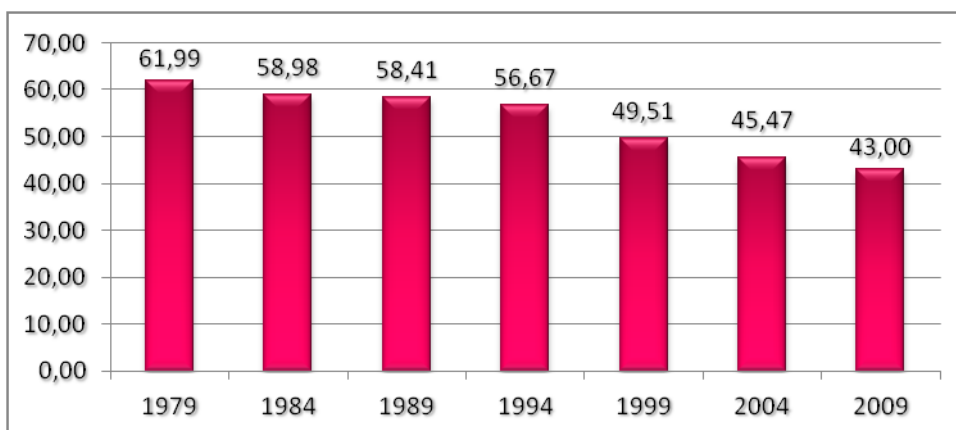
¹²³ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

¹²⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹²⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT. Volební účast (1979 - 2009). *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volebni-ucast-\(1979-2009\).html](http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volebni-ucast-(1979-2009).html)

¹²⁶ EUROSOP.CZ. Volby do Evropského parlamentu. *Eurosop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.eurosop.cz/632/sekce/volby-do-evropskeho-parlamentu/>

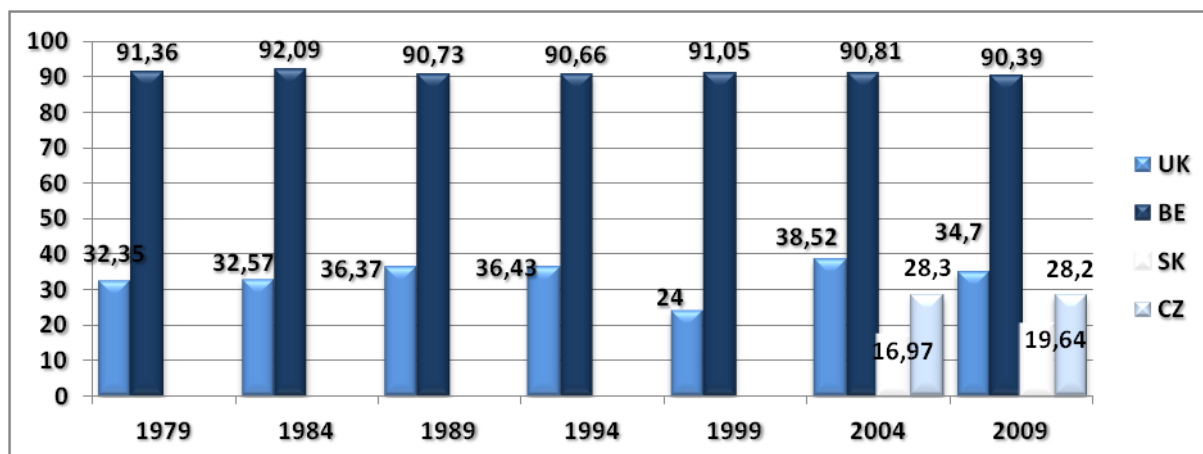
Graf 3.1 - Volební účast celkem v EU v jednotlivých letech od roku 1979 - 2009 (v procentech z oprávněných voličů)

Pramen: [www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-účast-\(1979-2009\).html](http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-účast-(1979-2009).html), 2012, vlastní zpracování

Pro následující Graf č. 3.2 si autor zvolil pro srovnání účasti ve volbách do EP tyto země: **Belgii** (BE), jelikož je zemí, která má nejvyšší volební účast již od roku 1979. Dále pak **Spojené království** (UK), jelikož se tato země účastnila voleb od roku 1979 a má již tradičně jednu z nejnižších úrovní volební účasti. Další zemí, jejíž volební účast je zachycena v grafu je stát s nejnižší volební účastí vůbec a je jím **Slovenská republika** (SK). Zde nedosahuje účast ve volbách ani jedné třetiny účasti v Belgii. Posledním zobrazovaným státem je pro lepší porovnání s našimi podmínkami **Česká republika** (CZ).

Graf 3.2 - Volební účast v jednotlivých letech od roku 1979 – 2009 ve vybraných zemích (v procentech). Velká Británie, Belgie, Česká republika, Slovenská republika.

Pramen: [www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-účast-\(1979-2009\).html](http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-účast-(1979-2009).html), 2012, vlastní zpracování

3.1.4 Počet poslanců v Evropském parlamentu

Počet poslanců v EP je ovlivněn měnící se právní úpravou a mnoha přechodnými ustanoveními. Místa v parlamentu jsou zpravidla přidělována v poměru k počtu obyvatel dané země. Tak dochází ke zvýhodnění menších států, kde na jednoho europoslance připadá několikanásobně menší počet obyvatel, než u větších zemí¹²⁷.

Smlouvou z Nice byl stanoven počet poslanců EP na 785. Pro současné volební období 2009 – 2014 měl být celkový počet europoslanců původně snížen na 736¹²⁸. Avšak poté co vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, se jejich počet měl zvýšit na 751¹²⁹ poslanců, přičemž počet, který připadá na jednu zemi, se měl pohybovat v rozmezí od 6 do 96¹³⁰. Avšak v listopadu roku 2009 bylo EP schváleno navýšení tohoto počtu 736 europoslanců o 18. Největší nárůst zaznamenalo Španělsko, a sice o 4 členy. Ke zvýšení počtu europoslanců o 2 došlo ve Francii, Rakousku a Švédsku. O jednoho člena se pak v EP rozrostlo zastoupení z Velké Británie, Nizozemska, Slovinska, Polska, Itálie, Portugalska, Malty a Lotyšska. Celý Evropský parlament tak zatím čítá **754 členů**¹³¹. Jeho detailní složení dle zastoupení členského státu je uvedeno v Příloze č. 1 (viz Přílohy). Odtud je patrné, že maximální počet členů, 99 europoslanců, má v EP Německo. Druhým státem s největším počtem zástupců je Francie, která je reprezentována 74 členy. Dále následuje Spojené království a Itálie, které mají v EP 73 svých představitelů. Naopak mezi státy, jež jsou zastoupeny nejnižším počtem šesti europoslanců, patří Estonsko, Kypr, Lucembursko a Malta.

Poslanci do Evropského parlamentu by měli být ve všech členských státech voleni jednotným postupem, a sice na základě návrhu, který EP sám vypracoval. Takových návrhů podal Parlament již v 60. letech několik, avšak žádný z nich nebyl Radou schválen¹³². Legislativní úpravu principů a zásad voleb do EP nalezneme v Aktu, který se týká voleb zástupců

¹²⁷ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹²⁸ HORA, Karel et al, ref. 11

¹²⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie_2010_.pdf

¹³⁰ EUROPA.EU. Evropský parlament. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm

¹³¹ MEDIAFAX.CZ. Evropský parlament si odhlasoval zvýšení počtu poslanců I Mediafax.cz. *Mediafax.cz* [online]. © Mediafax.cz. Aktualizováno: 28. 04. 2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/zahranici/2960947-Evropsky-parlament-si-odhlasoval-zvyseni-poctu-poslancu>

¹³² ZBÍRAL, Robert, ref. 2

Shromáždění z roku 1976, tzv. **evropském volebním zákonu** a ve Smlouvě o založení Evropského společenství, konkrétně ve směrnici Rady č. 93/109/ES¹³³.

Avšak vzhledem ke skutečnosti, že o podobě jednotného volebního postupu v členských zemích nebylo možno jednáním dosáhnout shody, ponechal tento akt určení jeho podoby na předpisech jednotlivých členských zemí. V roce 1979 pak byl tento Akt novelizován a Radou přijat v roce 2002. Na základě toho byli členové EP voleni dle zásad poměrného zastoupení¹³⁴. Přestože se však volební systémy v jednotlivých členských zemích Evropské unie značně liší, většina z nich používá tzv. **d'Hondtovu formuli**¹³⁵.

3.2 POSLANECKÝ MANDÁT

V červnu roku 2005 byl Radou odsouhlasen návrh Parlamentu, kterým byl od září téhož roku přijat **jednotný statut poslanců**, kterým byl sjednocen charakter mandátu, který je vykonáván osobně poslancem. Zavedením jednotného statutu došlo rovněž k zavedení jednotného odměňování europoslanců z rozpočtu EU, kde je zahrnuto sociální a důchodové zabezpečení, včetně jejich zdanění.

Přestože je mandát poslance Evropského parlamentu volný, je však nekumulativní s ostatními funkcemi v dalších orgánech a institucích Společenství. Tato neslučitelnost se již nově vztahuje také k národním parlamentům, kde dříve mohlo dojít ke sloučení mandátu poslance národního parlamentu s mandátem v Evropském parlamentu, čímž nastal stav, který byl označován jako **dualita mandátu**. Díky novele aktu z roku 2002 však byla tato možnost vyloučena s platností od volebního období 2004 – 2009¹³⁶. Tato situace byla zcela běžná v dobách dřívějšího Shromáždění ESUO, kdy jeho členové byli vybráni ze zastupitelských sborů na státní úrovni. Tato dualita je v současnosti nepřípustná pouze v Belgii, Řecku a Španělsku. Jedná se spíše o ojedinělou záležitost, která má navíc klesající trend. Získat

¹³³ HORA, Karel et al, ref. 11

¹³⁴ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹³⁵ **D'Hondtova formule** = metoda, dle které jsou přidělovány mandáty na základě získaných hlasů, a to tím způsobem, že po prvním přidělení mandátů podle počtu hlasů jsou ty zbylé hlasy děleny dvěma, třemi atd. až do chvíle, kdy jsou rozděleny všechny mandáty. Touto metodou jsou většinou zvýhodňovány velké strany, viz FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹³⁶ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

mandát v Evropském parlamentu může již jednou zvolený poslanec opakovaně. I tato možnost má však v uplynulých letech nebývá příliš častou a takových poslanců je méně¹³⁷.

3.2.1 Sídla Evropského parlamentu

Jednou ze skutečností, které stěžují práci poslancům Evropského parlamentu, je umístění jeho sídla ve třech městech. Sídla evropských institucí jsou zakotvena také v primární legislativě, prostřednictvím Lisabonské smlouvy, kde je uvedeno, že o sídlech orgánů Unie rozhodují vlády členských států¹³⁸. Oficiálním sídlem EP je Štrasburk, kde dochází k plenárním zasedáním, hlasováním a diskuzím po dobu pouhých čtyř dnů¹³⁹. Ostatní zasedání jsou vedena ve druhém sídle, které se nachází v Bruselu, kde mimo jiné pracují také jeho Výbory. Posledním městem, kde se nachází složky EP je Lucemburk, kde sídlí Generální sekretariát¹⁴⁰. Toto uspořádání bylo zakotveno v Amsterodamské smlouvě roku 1999¹⁴¹. Značnou komplikací je taktéž nutnost přemísťovat i potřebnou dokumentaci. Řešení tohoto problému však zůstává bez odpovědi. Již v roce 1992 rozhodl Summit Evropské rady ponechat sídlo Parlamentu ve Štrasburku i navzdory tomu, že v roce 1991 byla dokončována výstavba komplexu budov v Bruselu. Vzhledem k tomu, že do té doby Parlament zasedal v budově Rady Evropy, byla zahájena výstavba nového sídla, které mělo mít zároveň větší kapacitu. Rada se však problematikou sídel odmítla zabývat i v roce 2006, a tak patrně zůstane tato problematika nevyřešenou¹⁴².

¹³⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹³⁸ *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:CS:PDF>

¹³⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Europarl Visiting* : Návštěva Evropského parlamentu. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP. [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/visiting/cs>

¹⁴⁰ *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie – Přílohy* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0329:0334:CS:PDF>

¹⁴¹ EVROPSKÝ PARLAMENT. *Tři pracoviště Evropského parlamentu. Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP. Poslední aktualizace: 7. dubna 2008 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20060110STO04172+0+DOC+XML+V0//CS>

¹⁴² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

3.2.2 Platy europoslanců

Pro současné období let 2009 – 2014 došlo k výrazné změně ve financování platů, které jsou od té doby hrazeny z rozpočtu Parlamentu EU. Zároveň byly sjednoceny platy všech europoslanců, které byly do té doby u zástupců jednotlivých členských států odlišné. Příkladem může být markantní rozdíl mezi europoslanci z Bulharska a Lotyšska, jejichž plat činil asi 1000 euro, zatímco plat italských europoslanců byl představován dvanáctinásobkem platu těchto kolegů. Důvodem rozdílů byla skutečnost, že platy europoslanců byly hrazeny samotnými členskými státy. Plat českých europoslanců se pohyboval asi kolem 3 000 EUR¹⁴³. Došlo tedy k jejich zprůměrování a hrubý měsíční plat byl pro rok 2011 stanoven na **7 956,87 EUR**. Z této částky je placena daň EU a příspěvek na úrazové pojištění, což sníží základní výši platu na 6 200,72 EUR. Tato částka pak ještě může být podrobena vnitrostátnímu zdanění. Výše základního platu je odvozena od platu soudce Evropského soudního dvora a představuje 38,5%¹⁴⁴.

3.3 STRUKTURA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

3.3.1 Předsednictvo Parlamentu

V čele EP stojí **předseda**, jehož volební období je dva a půl roku, což představuje polovinu volebního období Evropského parlamentu, přičemž po jeho uplynutí je zde možnost opětovného zvolení. Jeho volba je tajná a je potřeba, aby kandidát ke svému zvolení získal absolutní většinu hlasů¹⁴⁵. Jeho úkolem je reprezentovat Parlament při jednáních s dalšími institucemi¹⁴⁶. V současnosti jím je německý sociální demokrat **Martin Schultz**, pro jehož zvolení hlasovalo 17. ledna 2012 celkem 387 členů z 699 všech hlasujících. Ve funkci tak nahradil polského lidovce **Jerzyho Buzka**¹⁴⁷.

¹⁴³ IDNES.CZ. V Bruselu si zvedli platy, čeští europoslanci budou brát 190 tisíc - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. 16. ledna 2009 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-bruselu-si-zvedli-platy-cesti-europoslanci-budou-brat-190-tisic-p82-/domaci.aspx?c=A090115_173635_domaci_adb

¹⁴⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. Poslanci EP. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddf4a4/Poslanci-EP.html>

¹⁴⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT. Předseda. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/002fe4ba57/P%C5%99edseda.html>

¹⁴⁶ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁴⁷ EVŽEN TOŠENOVSKÝ. Evropský parlament má nového předsedu. *Tosenovsky.cz* [online]. © 2011 | Evžen Tošenovský [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.tosenovsky.cz/clanky_detail.php?id=239

Takový předseda je obvykle dosazován z nejsilnější politické skupiny. Po polovině volebního období je zpravidla nahrazen členem z druhé nejsilnější skupiny. Předsednictvo je tvořeno **14 místopředsedy**, kteří jsou voleni na stejné období jako předseda. Mezi povinnosti předsedy také patří organizace činnosti celého Parlamentu, kterou koordinuje na základě jednacího řádu¹⁴⁸. Jeho hlavním úkolem je však především podepisování již odsouhlasených legislativních aktů, včetně schváleného rozpočtu. Vedle nich působí **kvestoři**. Tito členové EP ovšem nemají hlasovací právo, ale jejich hlas slouží pouze jako poradní. Všichni kvestoři tvoří dohromady tzv. kolegium, které spolu s členy předsednictva tvoří tzv. bureau, jehož úkolem do roku 1993 bylo plnění jak organizačních, tak administrativních a finančních úkolů. K reorganizaci struktury EP došlo po přijetí Smlouvy o EU, prostřednictvím které došlo k rozšíření bureau o **Konferenci předsedů**, která je představována předsedou bureau a předsedy jednotlivých politických frakcí¹⁴⁹. Jejím úkolem je organizace práce Parlamentu, připravování zasedání a odpovědnost v oblasti působnosti a složení výborů. V neposlední řadě také plánuje legislativní činnost¹⁵⁰. Mimo tuto strukturu působí v Parlamentu ještě Konference předsedů delegací a Konference předsedů výborů¹⁵¹.

3.3.2 Politické skupiny

Evropský parlament se člení na politické neboli stranické frakce. Často bývají také označovány jako poslanecké kluby. Vzhledem k faktu, že Evropský parlament vystupuje jako supranacionální orgán, jsou tyto frakce tvořeny bez ohledu na příslušnost v národní reprezentaci. Tímto způsobem má být podporováno jejich mnohonárodnostní složení. V padesátých letech existovaly pouze tři takové politické skupiny, a sice liberálové, sociální demokraté a křesťanští demokraté. K většímu členění politického spektra došlo až v polovině let šedesátých. Zásadním mezníkem v jejich spolupráci na nadnárodní úrovni byly první přímé volby do Evropského parlamentu. Z tohoto důvodu docházelo k větší spolupráci, která měla vést ke splnění jejich společného cíle, dosažení uspokojivých výsledků ve volbách. Pro poslance má zakládání politických frakcí význam především pro prosazení svých

¹⁴⁸ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹⁴⁹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁵⁰ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹⁵¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

vlastních představ. Jednotlivé politické frakce v rámci Evropského parlamentu se však od sebe odlišují například vnitřní organizací a hierarchickou strukturou¹⁵².

Politické skupiny získávají pro svou činnost jak administrativní tak finanční podporu. Jelikož jsou k některým krokům oprávněny pouze ony, považujeme je za základní jednotky při práci parlamentu¹⁵³. Evropský parlament je složen v současné době ze sedmi politických skupin, kde se europoslanci sdružují ne podle národnosti, ale dle politické příslušnosti. Každý poslanec může být členem pouze jedné takové skupiny. Souběžné členství ve více skupinách tedy není možné. Každý poslanec však nemusí být členem ani jedné z těchto skupin. V tomto případě pak bývá označen jako tzv. nezařazený poslanec. V čele každé skupiny stojí předseda, případně ještě dva spolupředsedové, předsednictvo. Ke své funkci využívají také služeb sekretariátu. **Aby byla vytvořena politická skupina, je zapotřebí alespoň 25 poslanců z nejméně čtvrtiny členských států.** Úlohou těchto skupin je projednávat zprávy parlamentních výborů a předkládání pozměňovacích návrhů. Hlasování dané politické skupiny se odvíjí od společného postoje, který skupina zaujme, přičemž žádný poslanec nemůže být nucen hlasovat nějakým konkrétním způsobem¹⁵⁴.

Politické skupiny působící na půdě EP v současnosti:

- **ELS – Poslanecký klub Evropské lidové strany (Křesťanští demokraté) – 271 členů**
The Group of the European People's Party (EPP Group)¹⁵⁵
- **Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu - 190**
S & D – Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament¹⁵⁶
- **Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu - 85**
Alliance of Liberals and Democrats for Europe¹⁵⁷

¹⁵² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁵³ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹⁵⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. Politické skupiny. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/007f2537e0/Politické-skupiny.html>

¹⁵⁵ EPP GROUP. ABOUT US - Poslanecký klub ELS. *Eppgroup.eu* [online]. © EPP Group in the European Parliament [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.eppgroup.eu/home/en/aboutus.asp>

¹⁵⁶ S & D. Home - Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament. *Socialistsanddemocrats.eu* [online]. [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/index.jsp>

- **Skupina Evropských konzervativců a reformistů - 52**
ECR – European Conservatives and Reformists Group¹⁵⁸
- **Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance - 58**
The Greens | European Free Alliance¹⁵⁹
- **Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice - 34**
GUE/ENGL – European united left/nordic green left¹⁶⁰
- **Evropa Svobody a Demokracie - 34**
EFD – Europe of Freedom & Democracy¹⁶¹

V Evropském parlamentu však působí také poslanci, kteří nejsou členy žádné politické skupiny. Jedná se o tzv. nezařazené poslance, kterých je v současném volebním období v EP celkem 30¹⁶².

3.3.3 Výbory

Parlamentní výbory jsou členěny na předsedu, který působí v rámci předsednictva a sekretariát. K jejich schůzím dochází v Bruselu zpravidla jednou nebo dvakrát za měsíc¹⁶³. Ustanovuje je vždy nově zvolená sněmovna na svém prvním zasedání, které organizují činnost Evropského parlamentu a jejich složení odráží poměr politických sil. Funkční období členů výborů trvá dva a půl roku¹⁶⁴. Jejich členové jsou totiž voleni jak na začátku, tak v polovině každého volebního období. Jejich volba závisí na odbornosti a jejich politickém

¹⁵⁷ ALLIANCE OF LIBERALS AND DEMOCRATS FOR EUROPE. Alliance of Liberals and Democrats for Europe - ALDE Group. *Alde.eu* [online]. © 2006-2012 ALDE all rights reserved [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.alde.eu/>

¹⁵⁸ ECR. European Conservatives and Reformists Group. *Ecrgroup.eu* [online]. ©European Conservatives and Reformists Group, 2012 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://ecrgroup.eu/>

¹⁵⁹ THE GREENS | EUROPEAN FREE ALLIANCE. Home - The Greens | European Free Alliance. *Greens-efa.eu* [online]. ©2012 AT Internet - All rights reserved [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.greens-efa.eu/>

¹⁶⁰ GUE/NGL. *Guengl.eu* [online]. Copyright GUE/NGL 2012. [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.guengl.eu/showPage.php?ID=1&Y=&LANG=12&GROUPTYPE=>

¹⁶¹ EFD. Home. *Efdgroup.eu* [online]. Copyright © 2011 EFDGroup [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.efdgroup.eu/>

¹⁶² EVROPSKÝ PARLAMENT. Vyhledávání. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/search.html>

¹⁶³ EVROPSKÝ PARLAMENT. Výbory. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00aab6aedf/V%C3%BDbory.html>

¹⁶⁴ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

zařazení¹⁶⁵. Většina poslanců působí zpravidla jen v jednom výboru, avšak někteří z nich jsou členy ve více výborech. Členové výboru, ať již předsedové či místopředsedové jsou navrhováni **Konferencí předsedů**, jelikož zastoupení výborů má být odrazem velikosti politických skupin. Výbory jsou organizovány Konferencí předsedů výboru¹⁶⁶.

K efektivní činnosti Parlamentu je pochopitelně zapotřebí, aby docházelo k úzké spolupráci mezi politickými frakcemi a parlamentními výbory. Všechny tyto složky hrají významnou roli především během legislativního procesu, který začíná v Komisi, jež doručuje znění legislativního návrhu do Parlamentu, kde má dojít k jeho projednávání v daném specializovaném výboru. Výjimečně je potřeba takovou právní předlohu projednávat současně ve více výborech. Pokud dojde ke schválení projednávaného legislativního návrhu, dochází zpravidla k jeho prezentaci na plenárním zasedání Evropského parlamentu, kterou je pověřen **předseda** příslušného výboru a **zpravodaj** (tzv. rapporteur). Jeho úkolem je především kvalifikovaně analyzovat legislativu. Funkce specializovaného výboru může být navíc rozšířena o oblast horizontálních úkolů. Mezi takto pověřené výbory Parlamentu můžeme zahrnout například Výbor pro ústavní záležitosti, který organizuje vnitřní strukturu EP, vypracovává strategii vztahů v rámci institucionálního trojúhelníku EU a zároveň připravuje k projednávaným otázkám na mezivládních konferencích stanovisko EP. Jako další příklad můžeme uvést Výbor pro právní záležitosti, jenž řeší soudní spory vedené Evropským parlamentem. Dalším neméně významným výborem je Rozpočtový výbor, jehož úkolem jsou především rozpočtové otázky. Mimo jiné také konzultuje kandidáty na post auditorů v Účetním dvoře¹⁶⁷. Vedle těchto specializovaných výborů mohou být Parlamentem navíc stanovovány tzv. **vyšetřovací výbory**. Jejich vznik byl umožněn díky úpravě v primární legislativě, a sice prostřednictvím Smlouvy o EU¹⁶⁸. Parlament může obsahovat i **dočasné výbory**, které mohou být založeny pro nějakou konkrétní např. kontrolní činnost¹⁶⁹.

¹⁶⁵ EVROPSKÁ KOMISE. Parlamentní výbory. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/10/2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_85_cs.htm

¹⁶⁶ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹⁶⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁶⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁶⁹ HORA, Karel et al, ref. 11

Ve funkčním období 2004 – 2009 pracovalo v rámci Parlamentu 20 stálých výborů¹⁷⁰. V současném období 2009 – 2014 působí na půdě Evropského parlamentu těchto 22 výborů. Jako příklad výborů může být uveden: Výbor pro zahraniční věci, lidská práva, bezpečnost a obranu, rozvoj, mezinárodní obchod, rozpočet, hospodářství a měnu, životní prostředí, průmysl, výzkum a energetiku, dopravu a cestovní ruch, zemědělství, kulturu a vzdělání, právní záležitosti atd. Mimo tyto působí v EP ještě Zvláštní výbor – Organizovaná trestní činnost, korupce a praní peněz¹⁷¹.

3.3.4 Sekretariát

Hlavní úkolem generálního sekretariátu je organizace plenárních zasedání, podpůrná funkce ostatním složkám EP a především poslancům. Aby bylo umožněno každému poslanci hovořit ve svém mateřském jazyce, působí zde mnoho překladatelů a tlumočnicků¹⁷². Tento administrativní aparát je veden **generálním tajemníkem** (v současnosti Klaus Welle), kterého jmenuje předsednictvo Parlamentu. Jeho úkolem je spolupracovat s předsedou EP, předsednictvem a poslanci. Spolu s předsedou podepisuje a ověřuje texty, které byly přijaty EP a Radou. Významnou roli sehrává v rozpočtovém procesu, jelikož připravuje předběžný návrh EP. Celkově pak zajišťuje hladký průběh veškerých parlamentních činností. Je členěn na deset generálních ředitelství¹⁷³. Jeho sídlo je v Lucemburku¹⁷⁴.

3.3.5 Ombudsman

Evropský veřejný ochránce práv neboli Evropský ombudsman sídlí ve Štrasburku. Je orgánem, který zajišťuje kontrolní funkci nad evropskými institucemi, a který je zcela neustranný a nezávislý. Tato funkce byla zařazena do kompetence Evropského parlamentu

¹⁷⁰ ZBÍRAL, Robert, ref. 2

¹⁷¹ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlamentní výbory. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/cs/parliamentary-committees.html?sessionId=70CC1D0365374B199A7ABB09CC0CC1D0.node2>

¹⁷² EVROPSKÝ PARLAMENT. Sekretariát. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00d7a6c2b2/Sekretari%C3%A1t.html>

¹⁷³ EVROPSKÝ PARLAMENT. Sekretariát. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00d7a6c2b2/Sekretari%C3%A1t.html?tab=eParliament_secretariat_secretary

¹⁷⁴ EUROPA.EU. Evropský parlament. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm

přijetím Smlouvy o EU. Veřejný ochránce práv je volen na období 5 let a do této funkce může být dosazen i opakovaně.¹⁷⁵

Ombudsman bývá volen Parlamentem vždy na začátku jeho funkčního období. Z této funkce může být odvolán pouze Evropským soudním dvorem v případě podání žádosti EP. Při výkonu této funkce nesmí jeho představitel zastávat pozici v žádném jiném placeném i neplaceném povolání. Prostřednictvím něj mohou právnické i fyzické osoby, žijící na území EU, podávat stížnosti na orgány Společenství¹⁷⁶.

Zahájit šetření proti evropským institucím však může i sám ombudsman. Podané stížnosti se mohou týkat například administrativní nesrovnalosti, zneužití pravomoci, odmítnutí poskytnout informace, nepoctivosti, diskriminace, nezodpovědného podání nebo dokonce i zbytečných průtahů, nevhodného zacházení, nedostatečné ochrany nebo nesprávných postupů ze strany evropských institucí. Taková stížnost se však musí vztahovat k záležitosti, ke které došlo do 2 let. Avšak stížnosti na orgány státní, regionální nebo místní úrovně členských států (například ministerstva a ostatní orgány státní správy a místní samosprávy) nepatří mezi oblasti, do kterých by mohl Evropský veřejný ochránce práv zasahovat. Není ani odvolacím orgánem proti rozhodnutí veřejných ochránců práv nebo národních soudů. Obdobně nemůže projednávat ani stížnosti na soukromé osoby nebo podniky¹⁷⁷.

3.4 FUNKCE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Evropský parlament je součástí tzv. institucionálního trojúhelníku. Je tedy jednou z nejvýznamnějších institucí EU. Je nositelem kontrolní pravomoci. Svou úlohu sehrává ale také jako orgán poradní. Významným způsobem se podílí na tvorbě zákonů, rozhoduje také o přijímání nových členů a v neposlední řadě vyslovuje souhlas s mezinárodními smlouvami. Jeho úlohou je zastupovat občany všech členských států, prostřednictvím jimi volených zástupců, kterými jsou europoslanci¹⁷⁸.

¹⁷⁵ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁷⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁷⁷ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁷⁸ HORA, Karel et al, ref. 11

Jednou z hlavních povinností Parlamentu je účastnit se legislativního procesu, jelikož jsou jeho členy projednávány legislativní návrhy, které zde putují z Evropské komise. Především v této oblasti došlo k největšímu nárůstu jeho pravomocí, což bylo jeho cílem již od založení v padesátých letech. Tehdy měl však pouze konzultativní funkci, která spočívala ve vyslovení jeho stanoviska k řešeným otázkám, ta však již žádným způsobem nemohla ovlivnit konečné stanovisko Rady. K větší participaci na legislativním procesu došlo později v letech osmdesátých, kdy byl přijat JEA, jež zavedl proceduru spolupráce, která však byla Lisabonskou smlouvou zrušena a v devadesátých letech prostřednictvím Smlouvy o EU, zavádějící novou proceduru spolurozhodování a možnost použít parlamentní veto.

Evropský parlament je i nedílnou součástí rozpočtového řízení. Původně mohl Parlament pouze navrhnout změny v rozpočtu. Protože ale došlo k posílení jeho pravomocí, může jej nyní vrátit i jako celek. Významnou roli hraje také při volbě čelních představitelů EU, jako například členů Účetní dvora či ombudsmana. Mezi jeho kompetence patří taktéž provádění kontrolní funkce vůči Komisi, kterou vykonával již jako Shromáždění ESUO v padesátých letech. Z jeho vůle mohla být Komisi vyslovena nedůvěra. Provádění dozoru nad porušováním základních hodnot je rovněž v jeho kompetenci. Spolu s Radou je mu umožněno za takové porušení udělovat sankce. Rozhodující slovo má i na poli mezinárodních vztahů, kdy na této úrovni přijímá závazky Společenství. Zásadní dokumenty jsou schvalovány tzv. souhlasným postupem, který však nemůže uplatnit v případě, že se jedná o uzavírání dohod se třetími zeměmi¹⁷⁹.

3.4.1 Pravomoci evropského parlamentu

- **Kontrolní pravomoci**

Už od vzniku Společenství v roce 1952 bylo jednou ze stěžejních funkcí Shromáždění ESUO jeho dozor nad Vysokým úřadem (současnou Komisí). Ta však byla omezena pouze na problematiku projednávání a schvalování Výroční zprávy a hospodaření s finančními prostředky. V roce 1965 však důsledkem podpisu Slučovací smlouvy došlo ke sjednocení institucí, čímž uplatnění této pravomoci bylo omezeno pouze na jednu Komisi¹⁸⁰. Podstatou této pravomoci je dozor nad Komisí a Radou. Vzhledem k Radě je jeho kontrola založena

¹⁷⁹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁸⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

spíše na politické bázi a spočívá v předkládání plánované činnosti Rady jejím předsedou¹⁸¹. Parlament je dále také oprávněn jak Komisi, tak Radu interpelovat, neboli klást jim otázky¹⁸².

Procesu **schvalování Komise** se v minulosti Parlament mohl účastnit pouze omezeně. Omezené pravomoci EP dokládá i skutečnost, že i pokud by Parlament Komisi odvolal, tak mohla být do úřadu opět dosazena Radou a jejím jednomyslným rozhodnutím. Dalším příkladem jeho omezených pravomocí je funkce předsedy Komise, který mohl být dosazen Radou i v případě, že nezískal podporu Parlamentu. Ke změnám však došlo přijetím Amsterodamské smlouvy, která umožnila Parlamentu plně odpovídat za působení Komise. Toho bylo docíleno tak, že kandidát na předsedu Komise musel být odsouhlasen i Parlamentem, stejně tak i následně Komise jako celek. O jednotlivých komisařích však EP již nerozhoduje¹⁸³.

Vyslovení nedůvěry Komisi je podmíněno podáním žádosti ze strany minimálně jedné desetiny zvolených poslanců. Cílem této procedury je zajištění odstoupení Komise, kterého by bylo jinak dosaženo v případě přijetí takového návrhu dvěma třetinami odevzdaných hlasů a nadpoloviční většinou poslanců EP, což představuje nejvyšší limit, který je poměrně obtížné naplnit. Komise však jednou sama odstoupila, poté co byla podána hromadná demise v březnu roku 1999¹⁸⁴, kdy došlo ke krizi související se zneužíváním **Santerovy**¹⁸⁵ **Komise**, která započala na podzim roku 1998. Tehdy bylo několik členů Komise nařčeno z nesprávného nakládání s finančními prostředky Společenství, což bylo vedením Komise odmítáno. Avšak jeden z pracovníků, který na problémy v účetnictví poukázal, byl záhy na to propuštěn. Tato Komise pak musela být nahrazena novou, jejímž sestavením byl pověřen nově nominovaný předseda **Romano Prodi**, koncem léta roku 1999¹⁸⁶. Tato pravomoc Parlamentu, která pro Komisi představuje jistou hrozbu, vede v důsledku k větší spolupráci mezi Parlamentem a Komisí, která je tak nucena při zpracování svého pracovního programu postupovat velmi pečlivě¹⁸⁷.

¹⁸¹ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁸² EUR – LEX. Parlamentní interpelace. *Eur-lex.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1998–2012. Poslední aktualizace 26/06/2008 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/questions/questions.htm>

¹⁸³ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁸⁴ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

¹⁸⁵ **Jacques Santer** – je autorem návrhu Agenda 2000, který představoval snížení dotací vázaných na produkci, zavedení nové politiky rozvoje venkova, škrty ve strukturálních fondech apod., viz BOOKER, Christopher a Richard NORTH. *Skryté dějiny evropské integrace: od roku 1918 do současnosti*. Brno: Barrister & Principal, spol. s r.o., 2006. 623 s. ISBN 80-7364-026-0.

¹⁸⁶ PLECHANOVÁ, Běla, ref. 21

¹⁸⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

Ačkoliv má Parlament poměrně mnoho nástrojů, prostřednictvím kterých uplatňuje svou kontrolní funkci vůči Komisi, jeho pozice k Radě již takto silná není. Dá se říci, že jediným funkčním nástrojem jak zasahovat do činnosti Rady je možnost obrátit se na Evropský soudní dvůr s podáním žaloby Rady za nečinnost, jakožto krajní řešení. Zpravidla však dochází k ochotnému zodpovídání Rady na otázky EP. Tento závazek vyplývá ze Slavnostního prohlášení o Evropské unii z roku 1983.

Mezi kontrolní pravomoci Parlamentu je vhodné zahrnout i jeho účast na projednávání a schvalování mnoha různých programových dokumentů a v neposlední řadě i výročních zpráv, jako například souhrnná zpráva o činnosti Společenství, jež bývá předkládána Parlamentu Komisí. Evropská rada pak předkládá z každého svého zasedání zprávu Evropské rady. Dalším orgánem, který je pod dohledem EP je i Účetní dvůr, jež je také povinen předložit zpracovanou zprávu Účetního dvora¹⁸⁸.

- **Rozpočtové pravomoci**

Předchozí sub-kapitola se věnuje kontrolní pravomoci Evropského parlamentu. Ta však není jediná. Neméně významnou funkcí, kterou Parlament vykonává je jeho účast na schvalování rozpočtu.

Díky této pravomoci je Parlament spolu s Radou hlavním tvůrcem rozpočtu EU, který je schvalován každý rok v prosinci. Parlament se podílí na tvorbě výdajové strany rozpočtu, pro kterou je třeba vyjádření jeho souhlasu¹⁸⁹. V minulosti mu však tato pravomoc byla odepřena a jeho role byla spíše doplňková, jelikož mohl pouze navrhopvat změny rozpočtu, jejichž přijetí však nebylo nijak závazné. Schvalování rozpočtu bylo pouze v kompetenci Rady, která tak mohla učinit kvalifikovanou většinou. Změna v rozpočtové proceduře nastala v okamžiku přijetí rozpočtových smluv v letech 1970 a 1975, které významným způsobem posílily rozpočtové pravomoci EP¹⁹⁰.

Rozpočet byl rozdělen na výdaje povinné a nepovinné. Zásadní rozdíl mezi těmito skupinami výdajů byl v tom, zda bylo možno ovlivňovat jejich výši prostřednictvím rozpočtových

¹⁸⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁸⁹ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁹⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

autorit. V případě povinných výdajů byla rozhodováním o jejich výši pověřena Rada, zatímco o podobě nepovinných výdajů rozhodoval Parlament¹⁹¹.

Takové rozdělení vedlo k silné kritice ze strany poslanců, neboť část rozpočtu, která zahrnovala **povinné výdaje** (jinak označované také jako obligatorní či závazné), jež vycházely přímo ze smluv, představovala většinovou část rozpočtu, avšak Parlamentu zůstala i nadále uzavřena. Mohl pouze navrhopvat jejich změny. Řeč je zde především o výdajích, které směřovaly do oblasti společné zemědělské politiky. Zde rozhodovala Rada samostatně, čímž mělo být zabráněno případným restriktivním opatřením, která mohla hrozit ze strany Parlamentu. Naopak u **výdajů nepovinných** (neboli fakultativních či nezávazných) mohl EP jak jejich změny navrhopvat, tak i realizovat. Parlament tedy mohl ovlivnit jen nepatrnou část rozpočtu, prostřednictvím nepovinných výdajů, ovlivnění fungování celého Společenství tak nebylo příliš výrazné.

Vzhledem k tomu, že se cíle EU v průběhu jejího vývoje měnily, došlo k postupné změně poměru mezi povinnými a nepovinnými výdaji. Větší část prostředků byla totiž alokována do oblasti koheze. Větší část výdajů rozpočtu tak plynula na regionální politiku a docházelo tím k nárůstu nepovinných výdajů. Díky tomu vzrostl vliv Evropského parlamentu ve Společenství¹⁹². Přijetím Lisabonské smlouvy bylo však dělení výdajů na povinné a nepovinné zrušeno a Parlament tak získal větší pravomoci při přijímání rozpočtu¹⁹³.

Rozpočtový proces

Na přípravě rozpočtu EU se podílejí tři hlavní instituce, jejichž spolupráce v této oblasti bývá označována jako tzv. **trialog institucí**. Řeč je zde o Evropském parlamentu, Radě a Komisi. Schvalování rozpočtu v EU probíhá od 1. září do 31. prosince¹⁹⁴. Stanovením ročního rozpočtu je pověřen Evropský parlament a Rada, která tak učiní na základě zvláštního legislativního postupu. Dle Lisabonské smlouvy musí být koncipován jako vyrovnaný. Povinností každého orgánu je předložit Komisi předběžný odhad svých výdajů pro nadcházející rozpočtový rok nejpozději do 1. července. Jedinou výjimku má v tomto

¹⁹¹ HORA, Karel et al, ref. 11

¹⁹² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁹³ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

¹⁹⁴ HORA, Karel et al, ref. 11

případě Evropská centrální banka. Poté je Komisí sestaven návrh rozpočtu, jenž se skládá z příjmové a výdajové stránky. Tento návrh je pak předložen k posouzení Parlamentu a Radě nejpozději do 1. září. Poté co Rada zaujme k takto navrženému rozpočtu patřičné stanovisko, postoupí jej EP, přičemž tak musí učinit do 1. října. Poté může EP rozpočet schválit (většinou členů a třípětinovou většinou odevzdaných hlasů), čímž bude přijat beze změn. Pokud se k návrhu nijak nevyjádří, bude po uplynutí 42 dnů považován za schválený. Pokud však Parlament navrhne nějaké změny, které by byly podpořeny většinou hlasů jeho členů, musí takto pozměněný návrh předložit Komisi a Radě.

V případě, že Rada tyto změny do deseti dnů neschválí, dojde ke svolání **dohodovacího výboru**, který je složen z členů Rady a Parlamentu ve stejném poměru. Jeho cílem je dosáhnout dohody o společném návrhu. Ten pak může být schválen v Radě, a sice kvalifikovanou většinou členů a v Parlamentu většinou členů. Na tato jednání má dohodovací výbor vymezen čas 21 dnů od svého svolání. Pokud v tomto čase nedojde ke zpracování společného návrhu, musí být Komisi předložen nový návrh. Poté začíná plynout 14 -ti denní lhůta, ve které je Parlament s Radou oprávněn takový návrh schválit. V případě, že už nejsou navrhovány další změny, je rozpočet definitivně přijat. Pokud by však nebyl schválen, ať již Radou nebo EP, musela by Komise předložit nový návrh. Přijetí rozpočtu bývá vyhlášováno předsedou Evropského parlamentu (Článek 314 Smlouvy o fungování EU).¹⁹⁵

V situaci, kdy nedojde ke schválení rozpočtu, nastává tzv. **rozpočtové provizorium**. Prakticky se hospodaří dle rozpočtu z roku předcházejícího. Kdy jsou veškeré finanční prostředky loňského rozpočtu poděleny dvanácti a každý takový díl přidělen jednotlivému měsíci.¹⁹⁶ Zároveň však takto přidělená částka nesmí překročit ani dvanáctinu, která byla navržena pro stejnou kapitolu pro nadcházející rok (Článek 315 Smlouvy o fungování EU)¹⁹⁷. Ačkoli je tento stav poměrně komplikovaný, k odmítnutí rozpočtu EP v minulosti již došlo například v roce 1988. Naposledy mu byla EU při schvalování rozpočtu na rok 2011. Ten se však nakonec podařilo schválit 15. prosince a k hospodaření dle rozpočtového

¹⁹⁵ *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:CS:PDF>

¹⁹⁶ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

¹⁹⁷ *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:CS:PDF>

provizoria tak nedošlo¹⁹⁸. Jelikož však hospodaření dle rozpočtového provizoria přináší nesnáze celému Společenství, snaží se instituce, podílející se na jeho schvalování co nejvíce zamezit veškerým neshodám. Napomoci má i uzavírání tzv. meziinstitucionálních dohod¹⁹⁹. První taková dohoda byla uzavřena v roce 1988, která měla vést k vzájemným konzultacím mezi Parlamentem a Radou. V této první dohodě byly taktéž naplněny požadavky EP a na jeho žádost byly sníženy výdaje z rozpočtu EU na společnou zemědělskou politiku. Část výdajů určená strukturálním fondům byla na žádost Parlamentu naopak navýšena²⁰⁰. Za plnění rozpočtu EU nese vrcholnou odpovědnost Komise, avšak na základě Lisabonské smlouvy je mimo jiné kladen důraz také na tzv. spoluodpovědnost členských států za jeho plnění²⁰¹.

- **Legislativní pravomoc**

Poslední pravomoc Evropského parlamentu je představována jeho účastí na legislativním procesu. Bývá také označována jako zákonodárna pravomoc. V průběhu vývoje EP postupně docházelo k jejímu zesilování. Nejvíce se o její nárůst zasloužila Maastrichtská smlouva, která zakládala novou proceduru spolurozhodování²⁰². Tuto pravomoc sdílí coby rovnocenný partner spolu s Radou EU. Mezi jeho kompetence patří přijímání legislativních aktů EU. Parlamentu je prostřednictvím Komise také umožněno vyvinout legislativní iniciativu tím, že ji požádá o předložení legislativního návrhu²⁰³. Na tvorbě legislativy se mohl Parlament podílet čtyřmi způsoby, a sice prostřednictvím procedury konzultace, spolupráce, spolurozhodování a souhlasu.

A. Řádný legislativní postup

Tato procedura byla zavedena v roce 1993, a sice Smlouvou o EU, čímž došlo k největšímu nárůstu jeho pravomocí, jelikož mu bylo umožněno společně s Radou rozhodovat o většině

¹⁹⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Evropský parlament schválil rozpočet EU na rok 2011. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 04/01/2011 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/101215_rozpocet_cs.htm

¹⁹⁹ Meziinstitucionální metoda = Interinstitutional Agreement

²⁰⁰ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²⁰¹ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

²⁰² HORA, Karel et al, ref. 11

²⁰³ EVROPSKÝ PARLAMENT. Úvod. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/006ff89b2c/%C3%A4vod.html>

legislativních návrhů²⁰⁴. Původně byla koncipována jako metoda obsahující tři čtení, později však díky Amsterodamské smlouvě byla regulována už jen na dvě. Významným rozdílem oproti kooperační metodě je možnost využití tzv. **parlamentního veta**. Dalším významným posunem, ke kterému došlo v důsledku zavedení této procedury, bylo současné podání legislativního návrhu jak Radě, tak i Parlamentu²⁰⁵. **Tato metoda je od přijetí Lisabonské smlouvy (2009) považována za řádný legislativní postup, tedy způsob, kterým jsou běžně přijímány legislativní akty**²⁰⁶. Grafické schéma této legislativní procedury je umístěno v přílohách (viz Příloha č. 2).

Jak již bylo zmíněno, tato procedura se skládá ze dvou čtení:

a) První čtení

Po předložení legislativního návrhu má Parlament možnost vyjádřit svá stanoviska, která budou doručena Radě. Návrh zprávy je připravován zvoleným zpravodajem. K jeho projednávání pak dochází v rámci politických skupin a výborů²⁰⁷. V případě, že Parlament žádné změny nenavrhne, schválí Rada daný návrh bez dalších změn. Pokud však bude Parlament nějaké změny navrhopvat, musí být dojit ke schválení takto navrhovaných změn v Radě, a sice kvalifikovanou většinou, aby bylo možno ukončit legislativní proces. Zpravidla však dochází k přijetí navrhovaných stanovisek Radou, která o tom musí informovat Parlament i Komisi. Parlament na to nemusí nikterak reagovat a dojde tak ke schválení daného návrhu ve znění Rady. Stejný postup je použit i v případě, že EP vysloví svůj souhlas prostřednictvím hlasování. Neschválení legislativního návrhu může nastat v situaci, kdy Parlament použije parlamentní veto a odmítne daný návrh prostřednictvím absolutní většiny svých hlasů. V takovém případě musí Komise zpracovat a předložit nový návrh²⁰⁸.

²⁰⁴ EUROSOP.CZ. Evropský parlament. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/92/sekce/evropsky-parlament/>

²⁰⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²⁰⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT. Řádný legislativní postup. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/%C5%98%C3%A1dn%C3%BD-legislativ%C3%AD-postup.html>

²⁰⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT. Řádný legislativní postup. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/Proc%FDdure-l%FDgislative-ordinaire.html>

²⁰⁸ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

b) Druhé čtení

K postoupení legislativního návrhu k druhému čtení dochází v případě, že Radou nebyly schváleny veškeré pozměňující návrhy EP. V takovém případě Rada zaujme pouze tzv. společný postoj. Parlament má pak k dispozici tříměsíční lhůtu na to, aby společný postoj Rady buď přijal, zamítl nebo navrhnul jeho změnu²⁰⁹.

Dohodovací výbor

Pokud Rada nehodlá schválit všechny pozměňující návrhy Parlamentu, musí být do šesti týdnů svoláno dohodovací řízení. K zajištění spravedlivého rozložení sil je sestaven Dohodovací výbor, který je tvořen ze zástupců Rady a Parlamentu ve stejném poměru. Jednání se účastní i Komise. Účelem tohoto zasedání je nalezení kompromisu či zcela nového řešení dané problematiky, které bude vyhovovat oběma stranám. Tato procedura bude ukončena v případě, že nedojde k uzavření dohody. Výbor má pak ke schválení daného aktu lhůtu 6 týdnů. Pokud však nedojde k jeho schválení, daný návrh není přijat. Dle Lisabonské smlouvy pak nově následuje třetí čtení. V této fázi je poté, co byl dohodovacím výborem přijat společný návrh potřeba, aby došlo k jeho schválení v EP a Radě do šesti týdnů. K potvrzení těchto změn na straně Parlamentu, je nutné vyslovení souhlasu nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů a v Radě, je potřeba získat kvalifikovanou většinu²¹⁰.

B. Procedura konzultace

Tato procedura byla používána od doby, kdy byla Rada nucena ve vybraných otázkách EP konzultovat, jak bylo uvedeno ve Smlouvě o EHS. Prostřednictvím dalších ustanovení přijatých Radou v letech 1960 – 1968 byl tento okruh otázek později ještě rozšířen.

V praxi však často k naplňování těchto cílů nedocházelo a Parlament byl při schvalování legislativy neustále opomíjen, jelikož Rada jeho stanoviska nebrala v úvahu a mnohdy ani nevyčkala jeho oficiálního vyjádření. Poté co v roce 1979 došlo k prvním přímým volbám do Parlamentu, nabyl nové legitimacy. Jeho pravomoci v rámci legislativního procesu však nebyly Radou plně respektovány²¹¹.

²⁰⁹ EVROPSKÝ PARLAMENT. Řádný legislativní postup. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/Proc%FDdure-l%FDgislative-ordinaire.html>

²¹⁰ EUR-LEX. 12008E294 - CS. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E294:CS:HTML>

²¹¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

Vzhledem k tomu, že docházelo k soustavnému porušování konzultačního řízení, které bylo ukotveno ve smlouvách, vyvrcholila tato situace až podáním žaloby k Evropskému soudnímu dvoru. Projednávání této žaloby je známo pod názvem Roquete Frères, lépe známém jako tzv. **případ izoglukóza** (název odvozen od projednávané problematiky). Evropský soudní dvůr tehdy rozhodl ve prospěch Evropského parlamentu a uznal neplatnost legislativního aktu, který byl Radou schválen bez předchozí konzultace Parlamentu. Díky výsledkům tohoto soudního případu došlo k posílení pravomoci EP²¹².

Dle Lisabonské smlouvy je tento postup přijímání legislativy označen jako **zvláštní legislativní postup**²¹³. A proto má mít tato procedura spíše menší vliv, jelikož většina aktů je přijímána řádným legislativním postupem. Pro některé otázky (diskriminace), kde dříve pro schválení legislativního aktu stačila konzultace EP, tak bude nově zapotřebí jeho souhlasu, prostřednictvím čehož dojde k výraznému posílení jeho role v rámci rozhodovacího procesu²¹⁴.

C. Procedura spolupráce

Dalším krokem, který měl vést k zesílení legitimacy při přijímání nových rozhodnutí v rámci Společenství, bylo doplnění procedury konzultace o další tzv. **kooperační proceduru**, která byla zavedena přijetím Jednotného evropského aktu v roce 1986. Změna oproti předchozí proceduře byla v zavedení tzv. dvojího čtení, díky kterému byla Parlamentu umožněna přímá konfrontace s Radou. Podstata této procedury tkvěla v možnosti států prostřednictvím svých reprezentantů v EP vznést do průběhu jednání své připomínky a to i v případě, že došlo k jejich přehlasování v Radě. Prostřednictvím Smlouvy o EU, která byla přijata v roce 1993, prošla tato procedura jistou transformací, jelikož EP mohl prosadit vlastní názor, ale i vetovat návrhy legislativy²¹⁵. **Tato procedura však byla přijetím Lisabonské smlouvy v roce 2009 zcela zrušena**, jelikož byla poměrně složitá. O přijetí aktu totiž rozhodovala jak Rada,

²¹² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²¹³ EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup konzultace. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00c5e7159b/Postup-konzultace.html>

²¹⁴ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

²¹⁵ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

Komise, tak EP. Dalším důvodem bylo taktéž chybějící stanovení časových lhůt, což bylo neefektivní²¹⁶.

D. Procedura souhlasu

Zavedeno bylo JEA pro rozhodování o vstupu nových členů nebo závazcích plynoucích ze zahraniční politiky. Je založeno na odděleném hlasování Parlamentu a Rady, ke kterým dochází bez další možnosti se k legislativní předloze jakkoliv vyjadřovat či ji doplňovat. Tudíž jedinou možností je buď návrh schválit nebo jej odmítnout, žádná jiná varianta již není možná. Dle Amsterodamské smlouvy bylo zapotřebí získání souhlasu při vstupu nových členů, při podpisu mezinárodních dohod, případně změn statutu Evropské centrální banky a stanovování jejich nových úkolů a v neposlední řadě i schvalování změn ve strukturálních фонdech²¹⁷. Dle Lisabonské smlouvy má Parlament v tomto postupu právo veta. Je tedy oprávněn daný legislativní návrh, jak přijmou, tak zamítnout, aniž by jeho rozhodnutí mohla Rada jakkoliv změnit. Tento postup je mimo jiné také používán v rámci přijímání některých mezinárodních dohod²¹⁸.

²¹⁶ ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

²¹⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ, ref. 1

²¹⁸ EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup souhlasu. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0087a559c8/Postup-souhlasu.html>

4 EVROPSKÝ PARLAMENT A ČESKÁ REPUBLIKA

Česká republika (dále též jen ČR) se mohla podílet na rozhodování v Evropě významnějším způsobem až poté, co vstoupila do Evropské unie. Od té doby jsme nebyli v pozici toho, kdo politická rozhodnutí pouze přijímá, ale získali jsme možnost prosadit i své vlastní zájmy²¹⁹. Díky tomuto členství jsme začali působit na půdě evropských institucí, mezi které patří právě i Evropský parlament, který je předmětem této práce. V následující sub-kapitole bude proto nejprve charakterizován vývoj vztahu mezi ČR a EU.

4.1 ČESKÁ REPUBLIKA V EU

Předtím než vstoupila Česká republika do Evropské unie, udržovala vzájemné vztahy s Evropskými společenstvími. V roce 1978 uzavřela ještě jako Československá socialistická republika (dále též jen ČSSR) s ESUO ujednání týkající se obchodu s hutními výrobky. Poté v roce 1982 došlo k sepsání obdobné dohody i v rámci textilního průmyslu, avšak již s EHS. Významnějším krokem byla smlouva, která byla podepsána mezi ČSSR a EHS roku 1988. Jednalo se o Dohodu o obchodu s průmyslovými výrobky. Její platnost však skončila po prvním roce. Roku 1990 byla uzavřena tzv. kooperační dohoda, jež byla dohodou mezi Československá federativní republika (dále též jen ČSFR), EHS a EURATOM. Jejím předmětem byl obchod, obchodní a hospodářská spolupráce. Mnohem důležitějšími dohodami, které se podílejí na tvorbě bilaterálních vztahů, byly tzv. evropské dohody. Tyto asociační dohody byly uzavřeny mezi státy střední a východní Evropy. Jednalo se konkrétně o Evropské dohody o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím. Po rozpadu Československa v roce 1993 byla přijata **Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími** (v platnost vstoupila roku 1995²²⁰) a jejich členskými státy na straně druhé. Smyslem bylo podpořit rozvoj obchodních a hospodářských styků²²¹.

²¹⁹ MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2010. 228 s. ISBN 978-80-87029-89-3.

²²⁰ EUROSOP.CZ. Asociační dohoda. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/167/sekce/asociacni-dohoda/>

²²¹ EVROPSKÁ KOMISE. Česká republika v EU. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/10/2010 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm

O členství v EU požádala ČR roku 1996. Spolu s ní se o vstup do EU ucházely další státy střední a východní Evropy. Z tohoto důvodu byl zpracován program strategie rozšíření, který byl nazván Agenda 2000, jež byl předložen Komisi již v roce 1997. Jeho součástí byly také posudky na tyto kandidátské země. Jelikož ČR splňovala Kodaňská kritéria, která musí být naplněna, aby se země stala členem EU, vydala Komise posudek k žádosti na členství. Evropská unie zahájila jednání s Českou republikou v roce 1998, kterou zastupoval tehdejší ministr zahraničí **Jaroslav Šedivý**²²².

Poté co **země přistoupí k EU**, je její povinností **přenést část svých pravomocí** na její instituce a orgány. Dojde tedy k částečné ztrátě její suverenity, kterou do té doby disponovala. V souvislosti se ztrátou některých pravomocí jsou neustále vedeny diskuze, zda tento postup povede k vzniku evropské federace. Výhodou, kterou však země na základě transferu svých pravomocí získává, je možnost podílet se na rozhodovacím procesu EU. Mezi instituce, které mají na rozhodovacím procesu největší podíl, patří Evropská komise, Rada EU a v neposlední řadě také Evropský parlament, jehož pozice v rámci tohoto procesu významným způsobem narostla především díky revizi zakládacích smluv. Výsledkem jejich společné činnosti má být přijetí společného závazného rozhodnutí²²³. A právě EP má v tomto procesu hájit zájmy samotných občanů Unie, jelikož je jediným voleným orgánem. Právě tato skutečnost vede k tomu, že má tato instituce mezi občany větší podporu než třeba Evropská komise. I přesto však volby do EP měly poměrně nízkou účast (volební účast bude blíže popsána v kapitole 4.2.1)²²⁴.

²²² EVROPSKÁ KOMISE. Česká republika v EU. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/10/2010 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm

²²³ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

²²⁴ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 219

4.2 VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ČR

Návrh volebního zákona byl vládou schválen 11. září 2002. Poté byl po schválení Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR předložen Senátu. Po jeho projednání byl Sněmovně s pozměňujícími návrhy vrácen. Ta je přijala a zákon byl přijat. Ve Sbírce zákonů byl zveřejněn 4. března 2003. Zajímavé bylo, že schvalování tohoto volebního zákona se obešlo bez větších neshod. Některé však otázky byly upraveny na základě Ústavy ČR, jako například vymezení aktivního a pasivního volebního práva²²⁵.

V České republice mají právo volit občané starší 18 let. Tato hranice platí ve všech dalších členských zemích EU s výjimkou Rakouska, kde je tato hranice snížena na 16 let. Pasivní právo neboli možnost být zvolen, mohou získat občané ČR po dovršení 21 let. Tato věková hranice se však v ostatních členských zemích poměrně liší. Nejnížší je 18 let, která je například v Dánsku, Německu, Finsku, Lucembursku, Maltě, Nizozemsku, Rakousku atd. Nejvyšší hranice ve výši 25 let je naopak na Kypru, v Itálii a Řecku²²⁶.

Volby do EP jsou na základě vymezení tohoto volebního zákona téměř stejné jako volby do Sněmovny. Snad jediným rozdílem je vymezení volebního obvodu, který je pro evropské volby představován celou ČR. Pouze jeden volební obvod má většina členských zemí. Volby se u nás konají v rozmezí dvou dnů, přičemž volební místnosti se otevírají v pátek a uzavřeny jsou v sobotu. V ostatních členských zemích se však volby konají pouze v jeden jediný den. Na základě předpisu také platí, že sčítání hlasů může být zahájeno až po ukončení voleb v zemi s nejpozdějším termínem odevzdání hlasů. Na základě tohoto přijatého zákona je možno na kandidátní listiny podat pouze politickou stranu či hnutí, popřípadě jejich koalice. Naopak nepřipustné je, aby tyto listiny podávaly skupiny voličů²²⁷.

²²⁵ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

²²⁶ WILKO ZICHT. Das Wahlrecht zur Europawahl 2009 in den Mitgliedsstaaten. *Wahlrecht.de* [online]. letzte Aktualisierung: 23. 11. 2011 [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: <http://www.wahlrecht.de/ausland/europa.htm>

²²⁷ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

4.2.1 Volby v roce 2009

Ve dnech 5. a 6. června se konaly v ČR zatím poslední volby do Evropského parlamentu. Na základě údajů státní volební komise, zpracoval Český statistický úřad jednotlivé výsledky hlasování. Celkově bylo vydáno 2 371 009 úředních obálek, celkem jich však bylo odevzdáno 2 369 137. Z těchto odevzdaných hlasů jich bylo platných 2 358 934. Tyto hlasy byly rozděleny mezi 33 politických stran, politických hnutí a koalic. Největší počet získaly následující strany²²⁸:

- **ODS** – Občanská demokratická strana - 741 946,
- **ČSSD** – Česká strana sociálně demokratická - 528 132,
- **KSČM** – Komunistická strana Čech a Moravy - 334 577,
- **KDU – ČSL** – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová - 180 451 a
- **Suverenita** – 100 514.

Naopak strana, která byla podpořena nejmenším počtem hlasů, byla Lidé a politika s 545 hlasy²²⁹. Údaje dokládající zisk mandátů dle politických stran zachycuje následující Tabulka 4.1, v níž jsou jednotliví poslanci seřazeni sestupně dle získaných preferenčních hlasů.

²²⁸ ČESKÁ REPUBLIKA, STÁTNÍ VOLEBNÍ KOMISE. *Zápis o výsledku voleb do Evropského parlamentu na území České republiky, konaných ve dnech 5. a 6. června 2009* [online]. ČR, Státní volební komise, 10. 6. 2009 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx>

²²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu - Ministerstvo vnitra České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2010 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx>

Tabulka 4.1 - Počet získaných preferenčních hlasů jednotlivými europoslanci ve volbách 2009

JMÉNO A PŘÍJMENÍ	POLITICKÁ STRANA	POČET PŘEDNOSTNÍCH HLASŮ
1. Evžen Tošenovský	ODS	104 737
2. Jan Zahradil	ODS	65 731
3. Miroslav Ransdorf	KSČM	61 453
4. Jiří Havel	ČSSD	59 818
5. Zuzana Roithová	KDU – ČSL	52 503
6. Richard Falbr	ČSSD	44 703
7. Vladimír Remek	KSČM	40 650
8. Jan Březina	KDU – ČSL	23 154
9. Libor Rouček	ČSSD	19 771
10. Hynek Fajmon	ODS	16 041
11. Andrea Češková	ODS	14 477
12. Oldřich Vlasák	ODS	11 744
13. Edvard Kožušník	ODS	11 567
14. Miroslav Ouzký	ODS	9 869
15. Olga Sehnalová	ČSSD	9 386
16. Jiří Maštálka	KSČM	8 181
17. Zuzana Brzobohatá	ČSSD	7 736
18. Milan Cabrnoch	ODS	7 143
19. Ivo Strejček	ODS	6 071
20. Jaromír Kohlíček	KSČM	5 719
21. Pavel Poc	ČSSD	4 814
22. Robert Dušek	ČSSD	4 042

Pramen: www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx, 2012, vlastní zpracování

Z těchto 22 poslanců 14 z nich bylo členy EP již v předešlém volebním období, ostatní se stali členy poprvé²³⁰. Volby do EP v tomto roce vyhrála s 31 % ODS, což představovalo získání 9 mandátů. Jejím největším konkurentem, který skončil na druhém místě s 22 %, byla ČSSD. Na třetí pozici skončila KSČM s asi 14 % a čtvrtou stranou, která ČR zastupuje v tomto volebním období je KDU – ČSL, která získala 8 % hlasů. Celkově se tedy do EP dostali

²³⁰ IDNES.CZ. Kdo jsou noví europoslanci? Biolog, poslanec i lékař - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kdo-jsou-novi-europoslanci-biolog-poslanec-i-lekarka-pcz-/domaci.aspx?c=A090608_104332_domaci_ban

představitelé jen 4 našich politických stran²³¹. Volební účast byla představována **28,2 %**. V Moravskoslezském kraji byla tato účast nižší než celorepublikový výsledek, a sice 25,7 % všech oprávněných voličů. Nejvyšší volební účast v tomto kraji byla zaznamenána v okrese Nový Jičín (27,82 %). Výsledky eurovoleb dle jednotlivých krajů v ČR jsou uvedeny v následující Tabulce 4.2²³².

Tabulka 4.2 - Účast ve volbách do EP v roce 2009 dle jednotlivých krajů

KRAJ	VOLEBNÍ ÚČAST V %	OKRES S NEJVYŠŠÍ VOLEBNÍ ÚČASTÍ	VÍTĚZNÁ STRANA
Hlavní město Praha	35,73%	Praha – Troja (52,45%)	ODS
Středočeský	29,35%	Praha – západ (36,93%)	ODS
Královéhradecký	29,19%	Hradec Králové (31,9%)	ODS
Pardubický	28,97%	Chrudim (29,88%)	ODS
Vysočina	28,86%	Havlíčkův Brod (29,75%)	ODS
Jihomoravský	28,64%	Blansko (31,55%)	ODS
Plzeňský	28,09%	Plzeň – město (30,53%)	ODS
Zlínský	27,73 %	Zlín (28,94%)	ODS
Jihočeský	27,69%	České Budějovice (29,56%)	ODS
Olomoucký	27,01%	Olomouc (28,11%)	ČSSD
Liberecký	26,65%	Semily (30,17%)	ODS
Moravskoslezský	25,7 %	Nový Jičín (27,82%)	ODS
Ústecký	22,51%	Litoměřice (26,97%)	ODS
Karlovarský	21,75%	Karlovy Vary (23,83%)	ODS

Pramen: volby.idnes.cz/evropsky-parlament-2009.asp, 2012, vlastní zpracování

Jak je patrné z výše uvedené Tabulky 4.2, nejvyšší volební účast byla zaznamenána v kraji hlavní město Praha, kde k volbám do EP přišlo 35,73% oprávněných voličů. V rámci tohoto kraje dosáhl nejvyšší volební účasti okres Praha – Troja, kde přišla k volebním urnám nadpoloviční většina voličů (52,45%)²³³. Celkově volební účast v tomto roce byla v rámci Evropské unie čtvrtá nejnižší. Sám prezident republiky Václav Klaus již před volbami

²³¹ IDNES.CZ. ODS vyhrála eurovolby, nejvíc si ale polepšila ČSSD - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. aktualizováno 8. 6. 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ods-vyhrala-eurovolby-nejvic-si-ale-polepsila-cssd-f8f-domaci.aspx?c=A090607_204650_domaci_pje

²³² IDNES.CZ. Volby do Evropského parlamentu 2009 - on-line výsledky Kraj Moravskoslezský. *Volby.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/evropsky-parlament-2009.asp?kraj=14>

²³³ IDNES.CZ. Volby do Evropského parlamentu 2009 - on-line výsledky Celkové výsledky ČR. *Volby.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/evropsky-parlament-2009.asp>

prohlásil, že je považuje za zbytečné. Opačný postoj však zaujaly politické strany. Mezi skutečností, jež patrně ovlivnily zájem voličů, patřila komplikovaná politická situace v ČR a negativní kampaň vedoucích politických stran. Mezi další faktory je možno zařadit také konané protesty a incidenty na domácí politické scéně.²³⁴

4.2.2 Průzkum veřejného mínění v ČR

Agenturou Median byl v roce 2009 pro MF DNES zpracován **průzkum mezi 549 respondenty** starších 18 let, týkající se našich europoslanců. Na základě výsledků tohoto průzkumu bylo například zjištěno, že volby do EP jsou občany považovány za méně významné než volby do Poslanecké sněmovny, kterým je naopak přisuzována větší důležitost. Podle 37,4 % dotázaných tehdy nemělo dojít k podpisu Lisabonské smlouvy naším prezidentem. Avšak dokonce dle 47 % respondentů byl Evropský parlament považován za zcela zbytečný. Dalších 15,4 % této instituci nerozumělo. A celých 64 % považovalo platy europoslanců za příliš nadhodnocené a žádalo jejich snížení. Podporu si EP našel především mezi lidmi s vyšším vzděláním, kdy asi 72 % z této skupiny plánovalo jít k volbám do EP (právě úroveň dosaženého vzdělání mohla být příčinou vyšší volební účasti v Praze a Středočeském kraji). Mezi lidmi s maturitou bylo takových respondentů asi 43 % a nejméně zájmu o volby bylo možno zaznamenat u lidí s výučním listem²³⁵.

4.2.3 Parlemeter 2011

Průzkumy veřejného mínění mezi občany Unie provádí i samotný Evropský parlament. Jeden z posledních průzkumů byl proveden 3. – 20. listopadu 2011²³⁶. Je nutné podotknout, že v době provádění tohoto průzkumu byla i Evropa zasažena světovou hospodářskou a finanční krizí. Z tohoto šetření vyplynulo, že občané EU se domnívají, že EP by měl nejvíce podporovat **boj s chudobou a sociální exkluzí**. Zajímavým výsledkem je, že by Evropané uvítali více informací ohledně krizové situace a možných způsobech řešení. Takto odpovídalo

²³⁴ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 219

²³⁵ IDNES.CZ. Europoslanci, snižte si ohromné platy, vzkazuje většina českých voličů. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/europoslanci-snižte-si-ohromne-platy-vzkazuje-vetsina-ceskych-volicu-1-ma-domaci.aspx?c=A090608_095753_domaci_lpo

²³⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT. Eurobarometr. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00191b53ff/Eurobarometer.html?tab=2012_0

asi 40% všech respondentů (Konkrétně v České republice tuto odpověď uvedlo 46% všech dotázaných). Na druhém místě pak byl požadavek vyšší informovanosti ohledně jejich **práv coby občanů Unie** (36% dotázaných). Tato potřeba byla zaznamenána především mezi respondenty z nižších společenských vrstev nebo například žen v domácnosti²³⁷.

Z průzkumu také vyplynulo, že více informovaní o EP jsou muži oproti ženám. Větší informovanost byla zaznamenána mezi respondenty s vyšším sociálním postavením. Pokud bychom chtěli informovanost rozdělit dle věkových skupin, tak nejlépe informovaná se cítila skupina od 40 – 54 let. Naopak nedostatek informací byl pocíťován mezi respondenty z věkové skupiny 15 – 24 let. Na otázku, který zdroj by použili, pokud by chtěli zjistit informace o EP, 69% respondentů uvedlo, že televizi. Druhým nejčastěji uváděným zdrojem byl internet (33%) a až na třetím místě se umístil tisk (32%). Televize byla přitom primárním zdrojem informací napříč společenskými vrstvami. Mezi studenty byl však preferován internet. Výjimkou byly státy jako Nizozemsko, Dánsko a Švédsko, kde byl respondenty upřednostněn internet. Mezi možnými odpověďmi na otázku ohledně získávání informací byla také možnost – O informace tohoto typu se nezajímám/nevyhledávám je, která byla nejčastěji uváděna mezi respondenty z Portugalska (19%), poté z Itálie (17%). Co se týče **znalostí** ohledně této evropské instituce, tak pouhých 59% respondentů ví, že členové EP jsou občany přímo volenými zástupci z jednotlivých členských zemí. Další položenou otázkou bylo, jak je vnímán EP samotnými Evropany. Asi 45% dotázaných má k EP **neutrální postoj**, 26% jej vnímá pozitivně a u 26% respondentů vyvolává negativní mínění.

Zajímavá byla také otázka, která zjišťovala mezi občany EU, jakou podle nich EP hraje roli v rámci fungování celé EU. Zjištěný výsledek byl pozitivní, neboť 77% jej považuje za důležitý, jen 17% dotazovaných EP za důležitý nepovažuje a 6% na tuto otázku nedokázalo odpovědět. Největší role mu byla přisuzována respondenty ze Slovenska, kde jeho důležitost v rámci fungování EU vidělo 91% respondentů. Velký význam mu byl přikládán také ze strany občanů Maďarska (89%). V České republice kladně odpovědělo 80% dotazovaných, což bylo více než průměr EU²³⁸. Jeho roli byl přikládán nejmenší důraz občany Spojeného

²³⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT. Eurobarometr. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00191b53ff/Eurobarometer.html?tab=2012_0

²³⁸ EU 27 představuje 27 členských států Evropské unie

království (66% jej nepovažovalo za důležitý, co se procesu fungování v EU týče). Další otázkou, týkající se základní znalosti bylo, na základě jaké příslušnosti jednotliví **europoslanci v Parlamentu zasedají**. Celkem 43% se správně uvedlo, že je to na základě jejich politické příslušnosti. Avšak dalších 36% se domnívá, že poslanci v EP zasedají dle jejich státní příslušnosti. A 21% respondentů na tuto otázku nedokázalo odpovědět²³⁹.

4.3 ZASTOUPENÍ ČESKÉ REPUBLIKY V EVROPSKÉM PARLAMENTU

Naše země je v EP v současném volebním období zastoupena 22 europoslanci. Z toho bylo 9 z nich zvoleno za ODS, 7 poslanců z ČSSD, další 4 z KSČM a poslední dva z KDU – ČSL²⁴⁰.

Tabulka 4.3 - Přehled politických skupin v Evropském parlamentu v 7. volebním období

POLITICKÁ SKUPINA	ZKRATKY	POČET POSLANCŮ VŠECH ZEMÍ	POČET EUROPOSLANCŮ ZA ČR
Poslanecký klub Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů)	EPP-ED	271	2
Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu	S&D	190	7
Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu	ALDE	85	0
Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance	GREENS/E FA	58	0
Skupina Evropským konzervativců a reformistů	ECR	52	9
Evropa Svobody a Demokracie	EFD	34	0
Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice	GUE/NGL	34	4
Nezařazení poslanci	NI	30	0
CELKEM		754	22

Pramen: www.europarl.europa.eu/meps/cs/search.html, 2012, vlastní zpracování

²³⁹GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO KOMUNIKACI, ŘEDITELSTVÍ PRO VZTAHY S OBČANY, ODDĚLENÍ PRO SLEDOVÁNÍ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Eurobarometr Evropského parlamentu – listopad 2011*. [online]. EP, 11. ledna 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné: http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2012/76_3/eb76_3_synthese_analytique_CS.pdf

²⁴⁰EUROSKOP.CZ Čeští europoslanci. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8978/sekce/cesti-europoslanci/>

Ve výše uvedené Tabulce 4.3 jsou zachyceny počty jednotlivých europoslanců v rámci politických skupin, jak ze všech členských států, tak za ČR. Odtud je patrné, že největší zastoupení má naše země ve Skupině Evropských konzervativců a reformistů, ve které působí 9 našich europoslanců. Nejmenší počet našich zastupitelů v EP je členy Poslaneckého klubu Evropské lidové strany, která je však největší politickou skupinou v Evropském parlamentu.

4.3.1 Výkon funkce europoslance

Výkon funkce europoslance je neslučitelný s některými dalšími funkcemi. Pro tyto případy je nutno vymezit jejich **inkompatibilitu** prostřednictvím zákona, který vychází z evropských předpisů a také Ústavy ČR včetně dodatku neslučitelnosti s funkcí ombudsmana. V souvislosti s rostoucím postavením EP dochází také k nárůstu funkcí, jež jsou s výkonem poslaneckého mandátu neslučitelné. Ještě v roce 2002 byl právní úpravou EU umožněn výkon funkce poslance národního a Evropského parlamentu zároveň. Avšak při předkládání návrhu zákona Sněmovně se Česká republika rozhodla tento tzv. dvojí mandát zakázat. Pro tento souběžný výkon těchto dvou funkcí se vyslovila i Komise EU, která jej plánovala v roce 2004 zrušit pro všechny členské státy. Dalšími důvody, které tuto myšlenku podporovaly, bylo také zajistit fyzickou účast členů Parlamentu na jednáních, aby tak mohli lépe hájit zájmy své země. V České republice je funkce poslance Evropského parlamentu neslučitelná s následujícími funkcemi: členství ve vládě, úřadem prezidenta, poslancem v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, senátorem Senátu Parlamentu ČR, soudce ČR, státního zástupce ČR, Veřejného ochránce práv ČR a popřípadě dalšími funkcemi, které stanoví zvláštní zákon.

Zákonem je dále také upraven vznik mandátu. Dle Ústavy ČR vzniká poslanecký mandát Parlamentu ČR jeho zvolením. Avšak jelikož volby do Evropského parlamentu se konají v rozmezí celkem 4 dnů (od čtvrtka do neděle), nastává zde problém se zánikem mandátu této funkce v různých členských státech. Z tohoto důvodu vzniká mandát poslance Evropského parlamentu dnem zahájení první parlamentní schůze v novém funkčním období²⁴¹.

²⁴¹ MALÍŘ, Jan et al, ref. 112

4.3.2 Kompletní zastoupení České republiky v EP v 7. volebním období

Tabulka 4.4 - Přehled českých europoslanců a jejich činností v rámci EP v 7. volebním období (zpracováno ke dni 4. 4. 2012)

ČÍSLO	EUROPOSLANEC (POL. SKUPINA)	POLOŽENÉ OTÁZKY	NÁVRHY USNESENÍ	ZPRÁVY	VYSTOUPENÍ	STANOVISKA	Σ
1.	BŘEZINA JAN (EPP-ED)	70	3	4	130	1	208
2.	BRZOBOHATÁ ZUZANA (S&D)	-	2	-	47	-	49
3.	CABRNOCH MILAN (ECR)	5	4	1	12	1	23
4.	ČEŠKOVÁ ANDREA (ECR)	2	3	-	25	2	32
5.	DUŠEK ROBERT (S&D)	2	-	-	63	-	65
6.	FAJMON HYNEK (ECR)	12	2	-	20	-	34
7.	FALBR RICHARD (S&D)	7	-	1	7	-	15
8.	HAVEL JIŘÍ (S&D)	4	-	-	42	-	46
9.	KOHLÍČEK JAROMÍR (GUE/NGL)	3	11	-	47	2	63
10.	KOŽUŠNÍK EDVARD (ECR)	4	14	1	56	1	76
11.	MAŠTÁLKA JIŘÍ (GUE/NGL)	8	16	2, *3	73	-	102
12.	OUZKÝ MIROSLAV (ECR)	6	5	-, *2	15	-	28
13.	POC PAVEL (S&D)	24	3	-, *2	41	1	71
14.	RANDSDORF MILOSLAV (GUE/NGL)	2	7	1	25	-	35
15.	REMEK VLADIMÍR (GUE/NGL)	1	1	1, *1	11	-	15
16.	ROITHOVÁ ZUZANA (EPP-ED)	37	52	-, *3	142	2	236
17.	ROUČEK LIBOR (S&D)	3	9	-	316	-	328
18.	SEHNALOVÁ OLGA (S&D)	15	5	1	78	3	102
19.	STREJČEK IVO (ECR)	2	1	-	28	-	31
20.	TOŠENOVSKÝ EVŽEN (ECR)	4	4	1	18	1	28
21.	VLASÁK OLDŘICH (ECR)	11	6	1	93	3	114
22.	ZAHRADIL JAN (ECR)	8	26	1	33	4	72

Pramen: www.europarl.europa.eu/meps/cs/performsearch.html?search=true&webCountry=CZ&webTermId=7, 2012, vlastní zpracování

* písemná prohlášení

Σ = suma, celkem

4.3.3 Přehled parlamentních aktivit (zaznamenaných ke dni 4. 4. 2012)

1. položené otázky

Nejvíce položených otázek bylo v Evropském parlamentu za ČR zaznamenáno u poslance Jana Březiny (70). Naopak pouze jedna otázka byla položena poslancem Vladimírem Remkem. Eurposlankyně Zuzana Brzbohatá však nepoložila ani jednu otázku.

2. návrhy usnesení

Nejvíce návrhů usnesení bylo předloženo poslankyní Zuzanou Roithovou (52). Alespoň jeden návrh byl předložen ze strany Vladimíra Remka a Ivo Strejčka. Poslanci Robert Dušek, Richard Falbr a Jiří Havel však nepředložili ani jeden návrh.

3. zprávy

Největší počet zpráv má na kontě Jan Březina (4). Mezi poslance s alespoň jednou zprávou patří Milan Cabrnok, Richard Falbr, Edvard Kožušník, Miloslav Randsdorf, Vladimír Remek, Olga Sehnalová, Evžen Tošenovský, Oldřich Vlasák a Jan Zahradil. U celé poloviny našich europoslanců však nebyla zaznamenána ani jedna zpráva.

4. vystoupení na plenárním zasedání

Nejvíce vystoupení na plenárních zasedáních v tomto volební období má doposud Libor Rouček (316). Naopak nejméně poslanec Richard Falbr (7). Pozitivní je, že všichni poslanci vystoupili.

5. stanoviska

Nejvíce stanovisek bylo zaznamenáno u 4 – Jan Zahradil (4). Alespoň jedno u poslanců Jana Březiny, Milana Cabrnoka, Edvarda Kožušník, Pavla Poce, Evžena Tošenovského. Opět celá polovina poslanců nemá v tomto volebním období v rámci parlamentních aktivit ani jedno stanovisko.

6. písemné prohlášení

Tuto aktivitu si může připsat ke svým parlamentním činnostem pouze 5 našich europoslanců.

4.3.4 Hodnocení

Dle výše uvedených údajů v Tabulce 4.4 lze usoudit, který z europoslanců má připsáno nejvíce parlamentních aktivit. Pro zjednodušení budeme považovat každou z dílčích aktivit za stejně náročnou a nebudeme rozlišovat mezi např. potřebnou délkou pro jejich přípravu. Po sečtení těchto parlamentních aktivit je patrné, že **nejaktivnějším poslancem** za Českou republiku v EP je bezpochyby **Libor Rouček**, který během 7. volebního období vyvinul ke dni 4. 4. 2012 celkem **328** parlamentních aktivit. Mezi další velmi činné poslance pak určitě patří Zuzana Roithová (236 aktivit) a Jan Březina (208). Naopak mezi nejméně aktivní patří s počtem **pouhých 15 aktivit** **Richard Falbr a Vladimír Remek**²⁴².

Avšak posuzovat členy Parlamentu pouze na základě jejich aktivit a pouhého sečtení výstupů na plenárních zasedáních nemusí být naprosto vypovídající. Ne veškeré jejich činnosti jsou totiž přímo patrné a kvantifikovatelné v nějakých tabulkách. Například europoslanec **Vladimír Remek**, který dle těchto kritérií má na kontě pouze 15 parlamentních aktivit, je vzhledem k ostatním našim představitelům v EP jedním ze dvou nejméně aktivních. Na druhou stranu je však velmi uznávaným podporovatelem myšlenky umístění sídla globálního projektu **Galileo v Praze**. Za svou frakci také organizoval schůzku všech našich 22 poslanců, s cílem podpořit jejich vzájemnou komunikaci a snahou vymanit je z jejich stranické příslušnosti²⁴³.

Obdobně i **Miloslav Ransdorf** patří mezi členy Parlamentu, jehož aktivity nejsou patrné již na první pohled po jejich sečtení. V 7. volebním období má doposud 35 parlamentních aktivit (k 4. 4. 2012)²⁴⁴. Za významnou lze však také považovat jeho činnost publikační. V poslední době vydal odborné texty jako například Věk nejistoty, Energie – chléb i meč nebo také knihu s názvem Ekonomika pro člověka²⁴⁵, jež poskytl studentům Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské, při svém výstupu v rámci přednášky – S europoslanci o Evropě

²⁴² EVROPSKÝ PARLAMENT. Vyhledávání. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-04]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/performsearch.html?search=true&webCountry=CZ&webTermId=7>

²⁴³ BRITSKÉ LISTY. Jak pracují čeští europoslanci?. *Blisty.cz* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/52723.html>

²⁴⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. Miloslav RANSDORF. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/23706/Miloslav_RANSDORF.html

²⁴⁵ BRITSKÉ LISTY. Jak pracují čeští europoslanci?. *Blisty.cz* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/52723.html>

dne 27. dubna 2011. Této debaty se účastnil mimo jiné také europoslanec Evžen Tošenovský, který je absolventem této fakulty, ale také Jan Březina²⁴⁶. Naproti tomu poslankyní s vysokým počtem aktivit je Zuzana Roithová, která se v tomto volebním období doposud (4. dubna 2012) angažovala v 236 aktivitách a patří tak mezi naše nejaktivnější členy EP²⁴⁷. Tento kvantifikovaný údaj však také mnohé neřekne. Důležité totiž také je, s jakým tématem vystoupila na plenárních zasedáních. Vyjadřovala se totiž například k tématu azylů, nelegální migrace, zateplování starých budov, potírání korupce ve veřejných zakázkách, označování původu a složení textilních výrobků apod. Už z tohoto stručného výčtu je patrné, že spektrum zájmu této poslankyně je skutečně široké. Dle jejího názoru je velmi důležité mít kvalitní asistenty, kteří aktivitu poslance významným způsobem podporují²⁴⁸.

Na základě výsledků předchozí komparace poslaneckých aktivit autor zvolil podrobnější charakteristiku činnosti poslance Libora Roučka a Zuzany Roithové, kteří byli hodnoceni jako nejaktivnější členové EP za ČR v tomto volebním období (ke dni 4. 4. 2012).

4.3.5 Libor Rouček

Vzhledem k tomu, že se jedná o našeho nejaktivnějšího europoslance, je na místě uvést pár základních informací, týkajících se jeho osoby. Libor Rouček se narodil dne 4. září 1954 v Kladně. Po absolvování tamní střední školy pracoval jako nakladač letadel, důlní dělník a programátor. V roce 1977 však emigroval do Rakouska, kde vystudoval politické vědy a sociologii na Vídeňské univerzitě. Zde získal doktorát se specializací na mezinárodní vztahy. Poté vyučoval na univerzitě v Sydney (Austrálie). V roce 1987 byl stipendistou na Smithonian Institute ve Washingtonu. O rok později se zde stal redaktorem Hlasu Ameriky, kde se nakonec vypracoval až na místo evropského spolupracovníka této stanice. Díky tomu byl prvním novinářem, který v roce 1989 oznámil znovuoobnovení ČSSD²⁴⁹. Jeho profesní kariéra je skutečně zajímavá, neboť pracoval také jako vědecký pracovník Královského

²⁴⁶ EKF. Tiskové zprávy. *Ekf.vsb.cz* [online]. CMS Miranda2 © 2003-2012 Qbizm technologies, a.s. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z:

http://www.ekf.vsb.cz/cs/okruhy/_media/?viewName=Aktuality&lang=cs&view=default&reportId=18243

²⁴⁷ EVROPSKÝ PARLAMENT. Zuzana ROITHOVÁ. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-08]. Dostupné z:

http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/28352/Zuzana_ROITHOV%C3%81.html

²⁴⁸ BRITSKÉ LISTY. Jak pracují čeští europoslanci?. *Blisty.cz* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/52723.html>

²⁴⁹ ČSSD = Česká strana sociálně demokratická

institutu mezinárodních záležitostí v Londýně. Věnoval se mimo jiné i průzkumu východoasijských a australských trhů.

Po návratu z exilu se stal mluvčím ČSSD a od roku 1998 byl dokonce mluvčím vlády ČR. Svůj zájem o evropskou integraci projevil již jako člen poslanecké sněmovny parlamentu ČR. Zde byl místopředsedou Výboru pro Evropskou integraci, ale také místopředsedou Zahraničního výboru. Jeho ambice však byly stále větší. A tak se ještě před vstupem ČR do EU stal vedoucím delegace pozorovatelů ČSSD v Evropském parlamentu. V roce 2004 už byl zvolen jeho poslancem. Zvolen byl také pro následující volební období v roce 2009, kdy se zároveň stal místopředsedou EP. Tuto funkci vykonával až do ledna roku 2012²⁵⁰.

Tento europoslanec je v současném volebním období místopředsedou **Skupiny progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu**. Dále je také členem:

- Výboru pro zahraniční věci,
- Delegace pro vztahy se Spojenými státy a
- Delegace v Parlamentním shromáždění Euronest.

Mimo to je náhradníkem ve Výboru pro mezinárodní obchod, Podvýboru pro bezpečnost a obranu a Delegaci pro vztahy s Parlamentním shromážděním NATO²⁵¹. Libor Rouček je v EP již třetí volební období v řadě. V prvním volebním období zde působil jako vedoucí delegace pozorovatelů ČSSD (v roce 2003).²⁵² V tomto 7. volebním období vystoupil prozatím (ke dni 5. 4. 2012) na plenárních zasedáních celkem 316krát. Jeho vystoupení se týkala například situace v Bělorusku, Kazachstánu, Srbsku či Kosovu. Dvě z jeho vystoupení se pak zabývala pokrokem Bývalé jugoslávské republiky Makedonie²⁵³. Mimo tato vystoupení na půdě Parlamentu se v tomto měsíci účastnil ve dnech 30. – 31. března konference v Tunisu, která zde byla pořádána pod názvem **Progresivní agenda pro nový arabský svět**²⁵⁴.

²⁵⁰ DR. LIBOR ROUČEK. Životopis. *Liborroucek.cz* [online]. copyright © 2009 Dr. Libor Rouček [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.liborroucek.cz/?page=cv>

²⁵¹ DR. LIBOR ROUČEK. Životopis. *Liborroucek.cz* [online]. copyright © 2009 Dr. Libor Rouček [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.liborroucek.cz/?page=cv>

²⁵² EVROPSKÝ PARLAMENT. Libor ROUČEK. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/23707/Libor_ROU%C4%8CEK.html

²⁵³ EVROPSKÝ PARLAMENT. Rozpravy. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sidesSearch/search.do?type=CRE&language=CS&term=7&author=23707>

²⁵⁴ DR. LIBOR ROUČEK. Články a rozhovory. *Liborroucek.cz* [online]. copyright © 2009 Dr. Libor Rouček [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.liborroucek.cz/?page=clanek&clid=297>

4.3.6 Zuzana Roithová

Paní Zuzana Roithová se narodila 30. ledna 1953. Vystudovala Fakultu všeobecného lékařství Karlovy univerzity v Praze. Získala atestaci v oboru radiodiagnostiky²⁵⁵. Na Sheffield Hallam University zakončila své studium titulem MBA. Působila jako lékařka v nemocnici v Berouně, poté ve Fakultní nemocnici Motol v Praze. Nakonec byla lékařkou ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady, kde se později stala ředitelkou.

V roce 2001 však vstoupila do politiky a stala se místopředsedkyní KDU – ČSL. Byla také senátorkou Parlamentu ČR a předsedkyní Výboru pro zdravotnictví a sociální věci Senátu Parlamentu ČR. V roce 1998 byla ministryní zdravotnictví. Do Evropského parlamentu byla zvolena v roce 2004. Tato žena je bezpochyby velmi uznávanou osobností. Dokládá to například fakt, že získala čestnou medaili za zásluhy Karlovy univerzity. Stala se například také Evropankou roku 2006. Mezi další ceny, které obdržela je i například cena Mezinárodního Evropského hnutí v ČR. Je poslankyní v Evropském parlamentu za Českou republiku již druhým volebním obdobím. Je **členkou poslaneckého klubu Evropské lidové strany** (neboli Křesťanských demokratů)²⁵⁶.

Mezi nezpochybnitelné úspěchy této poslankyně v EP patří schválení jejího prohlášení v září roku 2010, kterým vyjádřila nesouhlas s utajeným jednáním ohledně mezinárodní dohody ACTA, jejímž cílem je boj proti porušování autorských práv. Toto prohlášení podepsala spolu s dalšími třemi kolegy. Schválením v EP nadpoloviční většinou hlasů, tak vstoupilo v platnost, avšak pouze v podobě právně nezávazné deklarace²⁵⁷. Tato tzv. smlouva proti padělatelství se však ve světě setkala s vlnou kritiky, jelikož mimo jiné povede k cenzuře internetu. V současné době je projednávána u evropského soudního dvora. Po případné ratifikaci v ČR by však ještě měla být předložena Ústavnímu soudu. Dle analýzy odborníků z Oxfordské univerzity a Metropolitní univerzity v Londýně je však tato dohoda v rozporu

²⁵⁵ MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ. Životopis. *Roithova.cz* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: http://www.roithova.cz/clovek_zivotopis/

²⁵⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT. Zuzana ROITHOVÁ. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/28352/Zuzana_ROITHOV%C3%81.html

²⁵⁷ TECHNET.CZ. Český úspěch v europarlamentu: smlouva proti padělkům nesmí být tajná - iDNES.cz. *Technet.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/cesky-uspech-v-europarlamentu-smlouva-proti-padelkum-nesmi-byt-tajna-1kv-/sw_internet.aspx?c=A100910_142425_sw_internet_pk

s Evropskou chartou lidských práv²⁵⁸. Zuzana Roithová je současnou **kandidátkou na úřad prezidenta ČR**. Svou kampaň se na rozdíl od ostatních rozhodla financovat z vlastních zdrojů, případně darů a přátel či jiných fyzických osob. Odmítá tedy použít prostředky stranické pokladny či finanční podporu ze strany firem²⁵⁹.

4.3.7 Evžen Tošenovský

Tohoto poslance autor zvolil vzhledem k tomu, že je absolventem Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské. Pan Evžen Tošenovský se narodil 26. února roku 1956 v Ostravě. Po absolvování gymnázia Fr. Hajdy (1971 – 1975) nastoupil ke studiu na Vysokou školu báňskou v Ostravě. Zde od roku 1976 studoval obor systémové inženýrství na ekonomické fakultě. Studium úspěšně absolvoval v roce 1981. Již během svých vysokoškolských studií pracoval jako dělník ve společnosti Vítkovice, a.s., kde po vystudování vysoké školy začal působit jako matematik – analytik až do roku 1991. Poté nastoupil do společnosti PIKE Electronic.

Svou politickou kariéru započal v roce 1993, kdy se stal primátorem města Ostravy. Tuto funkci vykonával do roku 2000, kdy byl zvolen hejtmánem Moravskoslezského kraje. V této funkci setrval 8 let. **Europoslancem** za Českou republiku se stal v roce **2009**²⁶⁰, zde je členem politické skupiny – **Skupina Evropských konzervativců a reformistů**²⁶¹. Dále také zastává funkci místopředsedy Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE – Industry Research and Energy). Předsedkyní tohoto Výboru je italská poslankyně Amalia Sartori.²⁶² Mimo to je také členem Orgánu vyhodnocování vědeckých a technologických alternativ a dále také členem delegace pro vztahy s Japonskem. Neméně významné jsou pak i jeho funkce

²⁵⁸ TECHNET.CZ. Smlouvu ACTA musí schválit Ústavní soud, řekl ministr průmyslu - iDNES.cz. *Technet.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/ministr-prumyslu-kuba-smlouvu-acta-by-pred-jeji-ratifikaci-mel-projednat-ustavni-soud-gla-sw_internet.aspx?c=A120410_144245_sw_internet_kuz

²⁵⁹ MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ. Člověk. *Roithova.cz* [online]. [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: <http://www.roithova.cz/clovek/>

²⁶⁰ EVŽEN TOŠENOVSKÝ. Životopis. *Tosenovsky.cz* [online]. © 2011 | Evžen Tošenovský [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.tosenovsky.cz/zivotopis.php>

²⁶¹ EVROPSKÝ PARLAMENT. Evžen TOŠENOVSKÝ. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/en/96713/Ev%C5%BEen_TO%C5%A0ENOVSK%C3%9D.html

²⁶² EUROPEAN PARLIAMENT. Industry, Research and Energy - Members. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/itre/members.html>

náhradníka ve Výboru pro regionální rozvoj a v Delegaci pro vztahy s Čínskou lidovou republikou²⁶³.

Parlamentní činnost v 7. volebním období

Parlamentní otázky, které byly panem Tošenovským v tomto volebním období položeny, můžeme rozdělit na otázky položeny Komisi a Radě. V prvním případě se jednalo o 3 otázky²⁶⁴:

- přístup malých a středních podniků (MSP) ke strukturálním fondům,
- zvýšení bezpečnosti na evropském trhu s emisními povolenkami (pouze doplňující informace) a
- zvýšení bezpečnosti na evropském trhu s emisními povolenkami.

Radě byla položena otázka týkající se Inovačního partnerství v rámci stěžejní iniciativy nazvané Unie inovací²⁶⁵.

Aby autor získal více praktický pohled na chod Evropského parlamentu, setkal se s ředitelem kanceláře pana Evžena Tošenovského, **Alešem Linhartem**, který mu velice ochotně poskytl řadu zajímavých informací.

4.4 HODNOCENÍ AKTIVIT JEDNOTLIVÝCH EUROPOSLANCŮ (2004 – 2009)

Pro hodnocení aktivní účasti na plenárních zasedáních si autor zvolil minulé volební období let 2004 – 2009, jelikož se jedná o již skončené období a výsledky jsou tedy konečné. Co se týče docházky našich europoslanců na plenární zasedání v tomto volebním období, tak se Česká republika umístila na 11. místě s úrovní docházky ve výši 87,68%. Státem s nejvyšší účastí poslanců bylo Rakousko (92,71%). Nejnižší účast na plenárních zasedáních byla

²⁶³ EVŽEN TOŠENOVSKÝ. Životopis. *Tosenovsky.cz* [online]. © 2011 | Evžen Tošenovský [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.tosenovsky.cz/zivotopis.php>

²⁶⁴ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlamentní otázky. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sidesSearch/search.do?type=QP&language=CS&term=7&author=96713>

²⁶⁵ EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlamentní otázky. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sidesSearch/search.do?type=QP&language=CS&term=7&author=96713>

zaznamenána u Itálie, zde dosahovala pouze 71,93%²⁶⁶. V následující Tabulce 4.5 je uvedena docházka českých europoslanců na plenární zasedání zároveň s počtem jejich výstupů. V tomto období byla ČR zastoupena celkem 24 poslanci.

Tabulka 4.5 - Účast europoslanců na plenárních zasedáních (2004 – 2009)

ČÍSLO	EUROPOSLANEC	POLITICKÁ SKUPINA	DOCHÁZKA	POČET VYSTOUPENÍ
1.	ROUČEK Libor	PSE ²⁶⁷	98,66%	101
2.	ROITHOVÁ Zuzana	PPE – DE	97,99%	214
3.	STROŽ Daniel	GUE – NGL	96,98%	39
4.	FLASAROVÁ Věra	GUE – NGL	94,97%	33
5.	REMEK Vladimír	GUE – NGL	93,96%	41
6.	ŠKOTTOVÁ Nina	PPE – DE	93,62%	13
7.	BŘEZINA Jan	PPE – DE	93,29%	39
8.	ZIELENIEC Josef	PPE – DE	93,29%	15
9.	DUCHOŇ Petr	PPE – DE	92,28%	7
10.	BOBOŠÍKOVÁ Jana	NI	91,61%	82
11.	ZVĚŘINA Jaroslav	PPE – DE	89,93%	12
12.	FAJMON Hynek	PPE – DE	89,60%	21
13.	STREJČEK Ivo	PPE – DE	88,93%	22
14.	FALBR Richard	PSE	87,92%	22
15.	RANSDORF Miloslav	GUE – NGL	86,91%	34
16.	KOHLÍČEK Jaromír	GUE – NGL	86,24%	92
17.	MAŠTÁLKA Jiří	GUE – NGL	85,91%	48
18.	ŽELEZNÝ Vladimír	IND/DEM ²⁶⁸	83,89%	24
19.	VLASÁK Oldřich	PPE – DE	82,89%	43
20.	CABRNOCH Milan	PPE – DE	81,54%	8
21.	OUZKÝ Miroslav	PPE – DE	81,21%	187
22.	ZATLOUKAL Tomáš	PPE – DE	78,86%	33
23.	ZAHRADIL Jan	PPE – DE	77,52%	11
24.	HYBÁŠKOVÁ Jana	PPE – DE	56,38%	45

Pramen: www.votewatch.eu/cx_meps_statistics.php?top_entry=0&euro_domeniu_id=0&euro_parlamentar_id=57&top=euro_parlamentar_procent_prezenta&vers=1&euro_tara_id=22&euro_grup_id=&euro_domeniu_id=&x=26&y=17&segment_id=10&segment_id_start=0&segment_id_end=10, 2012, vlastní zpracování

²⁶⁶ VOTEWATCH.EU. European Parliament - European Countries Attendance. *Votewatch.eu* [online]. Copyright © 2009 VoteWatch.eu. All rights reserved [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.votewatch.eu/cx_countries_attendance.php

²⁶⁷ **PSE** - Socialist Group in the European Parliament

²⁶⁸ **IND/DEM** - Independence/Democracy Group

V Tabulce 4.5 je zachycena docházka jednotlivých českých europoslanců na plenární zasedání za celé volební období 2004 - 2009. Poslanci EP jsou zde seřazeni sestupně od toho s nejvyšší účastí. Odtud je patrné, že poslancem s nejvyšší docházkou byl Libor Rouček, který byl přítomen na zasedáních z 98,66%, což představuje 295 z 299 dnů. Poslankyní s druhou nejvyšší účastí na zasedáních EP byla Zuzana Roithová (97,99%), která se zúčastnila celkem 293 z 299 plenárních zasedání. Dalšími poslanci, kteří měli vyšší než 90% účast, byli sestupně: Daniel Stroj (96,98%), Věra Flasarová (94,97%), Vladimír Remek (93,96%), Nina Škottová (93,62%), Jan Březina (93,29%), Josef Zieleniec (93,29%), Petr Duchoň (92,28%), Jana Bobošíková (91,61%). Naopak poslancem s nejnižší účastí na plenárních zasedáních byla Jana Hybášková, jejíž účast dosáhla pouze slabé nadpoloviční většiny (56,38%), což představuje účast na pouhých 168 z 298 dnů na zasedáních.

Avšak hodnotit jednotlivé europoslance pouze na základě jejich účasti na plenárních zasedáních by bylo příliš zjednodušené. Proto si autor pro hodnocení jejich poslanecké činnosti zvolil jako druhé kritérium počet vystoupení na plenárních zasedáních. Pokud bychom měli seřadit poslance právě na základě tohoto kritéria, je již při prvním pohledu patrné, že by se pořadí značně změnilo, jelikož ne vždy vysoká účast na zasedáních s sebou nese aktivitu v podobě jejich vystoupení zde. Poslankyní s nejvyšším počtem vystoupení byla v tomto volebním období Zuzana Roithová s celkovým počtem 214 vystoupení, i přestože dle účasti skončila až na druhém místě. Druhý nejvyšší počet vystoupení náleží Miroslavu Ouzkému, navzdory tomu, že dle účasti na zasedáních skončil až na 21. místě. Právě tento poslanec je důkazem toho, že samotná přítomnost na zasedáních ještě neznačí, že se zde také aktivně účastní debat prostřednictvím svých vystoupení. Naopak europoslanec s nejvyšší docházkou na plenární zasedání, Libor Rouček, by se dle počtu vystoupení zde umístil až na 3. místě se 101 výstupy. Poslanci, kteří měli v tomto volebním období nejméně aktivit v podobě výstupů na plenárních zasedáních, byli Petr Duchoň (7), ačkoliv se dle docházky umístil na předních pozicích (9. místo) a Milan Cabrnch (8 výstupů). Na základě těchto odlišných výsledků v pořadí, které z Tabulky 4.5 vyplývají, není dle autorova názoru vhodné hodnotit aktivitu jednotlivých europoslanců pouze na základě jejich docházky na plenární zasedání.

Oficiální hodnocení činnosti českých europoslanců ve volebním období 2004 – 2009 jsou však spíše negativní. Jako jeden z důvodů bývá uváděna nízká míra spolupráce byť i

v jednotlivých politických skupinách. Navzdory této kritice jsou poslanci, kteří měli v EP významné postavení. Například Miroslav Ouzký, který byl místopředsedou Parlamentu v první polovině tohoto funkčního období. Vykazovaná aktivita našich europoslanců byla označena za průměrnou bez větší míry absence. Dokonce šest z našich zástupců bylo zařazeno mezi nejaktivnější europoslance (patřil mezi ně mimo jiné také Vladimír Remek, který byl považován za odborníka na systém Galileo, jak již bylo zmíněno výše). Na druhou stranu čtyři poslanci byli označeni jako neviditelní.

Svou činností se mezi občany ČR zviditelnil především europoslanec Jan Březina, který přispěl k zachování ochranných známek pro specifické české potravinářské výrobky, mezi které bezpochyby patří České pivo, Pardubický perník a například také Karlovarské trojhránky. Mezi další členy Evropského parlamentu, jejichž činnost lze označit za záslužnou patří Jana Hybášková, ačkoliv z hlediska autorova hodnocení dle účasti na plenárních zasedáních skončila na posledním místě. Jelikož má jako bývalá česká velvyslankyně v Kuvajtu znalosti a zkušenosti z oblasti Blízkého východu, působila jako předsedkyně delegace Evropského parlamentu pro stát Izrael. Jejím úkolem bylo zlepšovat vzájemné vztahy EU s touto zemí. A v neposlední řadě je vhodné zmínit také zásluhy Zuzany Roithové, díky jejíž iniciativě byla Komisí projednávána bezpečnost dovážených čínských hraček²⁶⁹.

²⁶⁹ MAREK, Dan a Michael BAUN, ref. 219

5 ZÁVĚR

Evropský parlament je významnou institucí Evropské unie a zároveň jediným občanů voleným orgánem. Jeho vznik souvisí již se založením Evropského společenství uhlí a oceli. V roce 1952 tedy vzniklo Shromáždění ESUO, ve kterém byly jednotlivé členské státy zastoupeny nepřímo volenými členy. Významným posunem ve vývoji této instituce bylo zavedení přímých voleb v roce 1979, prostřednictvím kterých dosazovali občané zástupce, kteří reprezentovali jejich zájmy.

V průběhu vývoje Evropského parlamentu byla přijímána řada legislativních aktů, která ovlivňovala jeho chod a významným způsobem posilovala jeho pravomoci. Díky tomu se z orgánu, který měl především kontrolní funkci, stal významný subjekt v rámci legislativního procesu. Za nejvýznamnější smlouvu, která posílila postavení EP v institucionální struktuře, považují Maastrichtskou smlouvu, jež vstoupila v platnost roku 1993. Jeho kompetence narostly díky zavedení procedury spolurozhodování, která mu umožnila zabránit přijetí legislativního aktu v případě, že se stanoviska Rady odlišovala od těch parlamentních. Na základě této procedury bylo rozhodováno o přijetí většiny legislativních návrhů. Její důležitost potvrdila i Lisabonská smlouva, která byla přijata v roce 2009 a je zatím poslední smlouvou primární legislativy. Právě tímto dokumentem byla označena procedura spolurozhodování za řádný legislativní postup.

Poté co byly zavedeny přímé volby do EP, musely být postupně harmonizovány volební zákony v jednotlivých členských státech. Ani přijetím Lisabonské smlouvy však dodnes nebyl vydán jednotný legislativní akt, jenž by komplexně upravoval volební systém Evropského parlamentu. Od roku 1979, kdy se konaly první přímé volby do EP, se volební účast v jednotlivých volbách postupně snižovala (viz Graf 3. 1), což mohlo být zapříčiněno také rozšiřující se členskou základnou EU. V současném volebním období 2009 – 2014 čítá EP 754 europoslanců. Jeho detailní složení dle jednotlivých členských států je uvedeno v Příloze č. 1. Státem s nejvyšším zastoupením je Německo, které je i přes plánované snížení zastoupeno stále 99 poslanci.

V souvislosti s fungováním Evropského parlamentu bývá často kritizována skutečnost, že sídlí ve třech městech. Tento fakt jednak významným způsobem ztěžuje práci europoslancům, ale také zvyšuje náklady na chod této instituce. Vyřešení tohoto problému se však zatím jeví jako nereálné.

V čele této instituce stojí předseda, který organizuje činnost EP a reprezentuje jej navenek. Jednotliví poslanci jsou rozděleni do politických skupin, kterých je v současnosti sedm. Poslanci, kteří nejsou členy žádné z těchto skupin, bývají označováni jako nezařazení. Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že poslanci jsou členy jednotlivých politických skupin na základě jejich politické nikoliv národní příslušnosti. Jak již bylo zmíněno výše, pravomoci Evropského parlamentu během jeho vývoje značným způsobem narůstaly. Patří mezi ně kontrolní, rozpočtové a legislativní pravomoci, které zaznamenaly největší změny. V současnosti je tak jeho funkce v rámci legislativního procesu postavena na roveň Rady EU.

Vzhledem k tomu, že tato instituce zastupuje v Unii zájmy občanů, zabývala jsem se podrobněji zastoupením naší země v rámci tohoto orgánu. Jako sledované období jsem si zvolila současné volební období 2009 – 2014. V rámci zatím posledních voleb z roku 2009, jsem sledovala jednak volební účast v jednotlivých krajích a okresech (viz Tabulka 4.2), tak i získání poslaneckých mandátů dle příslušnosti k politickým stranám (viz Tabulka 4.1).

Stěžejní částí závěrečné kapitoly však bylo hodnocení aktivit našich europoslanců. Pro srovnání jsem přiřadila každé jednotlivé aktivitě stejnou váhu a provedla jejich sumarizaci. Mezi vykazované aktivity jsem zařadila položené otázky, návrhy usnesení, zprávy, vystoupení na plenárních zasedáních, stanoviska a písemná prohlášení. Podrobnější komparace je provedena v Tabulce 4.4. Na závěr jsem ještě uvedla další komparaci českých europoslanců, a sice na základě jejich docházky na plenární zasedání. Pro toto hodnocení jsem však zvolila minulé volební období, jelikož provádět toto srovnání pro současné volební období nepovažuji za zcela korektní vzhledem k tomu, že se nejedná o ohraničený časový úsek a mnohé se ještě může změnit. Na základě této komparace jsem dospěla k závěru, že hodnotit činnost nejen našich europoslanců pouze na základě jejich docházky na plenární zasedání není vhodné a se skutečnými výsledky jejich poslanecké činnosti nemusí nutně korespondovat (viz Tabulka 4.5). Na závěr bych chtěla podotknout, že je poměrně problematické určit váhu jednotlivých vystoupení europoslanců.

I přes časté negativní hodnocení činnosti našich europoslanců, považuji naše zastoupení v Evropském parlamentu za důležité, jelikož prostřednictvím svých volených zástupců máme možnost podílet se na rozhodování v EU.

SEZNAM POUŽITÉ LITARATURY

Knižní zdroje:

1. BOOKER, Christopher a Richard NORTH. *Skryté dějiny evropské integrace: od roku 1918 do současnosti*. Brno: Barrister & Principal, spol. s r.o., 2006. 623 s. ISBN 80-7364-026-0.
2. CIHELKOVÁ, Eva et al. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C. H. Beck, 2001. 257 s. ISBN 80-7179-311-6.
3. FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
4. HORA, Karel et al. *Evropská unie I.: historie, instituce, vnitřní trh*. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. 101 s. ISBN 978-80-7318-928-0.
5. MALÍŘ, Jan et al. *Česká republika v Evropské Unii (2004 - 2009): Institucionální a právní aspekty členství*. Praha: Ústav státu a práva, 2009. 255 s. ISBN 978-80-904024-2-3.
6. MAREK, Dan a Michael BAUN. *Česká republika a Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2010. 228 s. ISBN 978-80-87029-89-3.
7. PLECHANOVÁ, Běla. *Institucionální vývoj Evropské unie: od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. 355 s. ISBN 80-246-0800-0.
8. ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie: Právně - politologický pohled*. Praha: Linde Praha a.s., 2007. 239 s. ISBN 978-80-7201-682-2.
9. ŽÍDEK, Libor. *Dějiny světového hospodářství*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 397 s. ISBN 978-80-7380-184-7.

Elektronické dokumenty:

10. ČESKÁ REPUBLIKA, STÁTNÍ VOLEBNÍ KOMISE. *Zápis o výsledku voleb do Evropského parlamentu na území České republiky, konaných ve dnech 5. a 6. června 2009* [online]. ČR, Státní volební komise, 10. 6. 2009 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx>

11. EVROPSKÝ PARLAMENT, VÝBOR PRO ÚSTAVNÍ ZÁLEŽITOSTI. *Pracovní dokument o návrhu změny Aktu ze dne 20. září 1976 o volbě členů Evropského parlamentu ve všeobecných a přímých volbách* [online]. EP, 19. 5. 2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dt/815/815762/815762cs.pdf
12. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Po stopách Evropské unie*. [online]. EP, 2010 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://www.evropsky-parlament.cz/ressource/static/files/Po_stop_ch_Evropske_unie__2010_.pdf
13. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO KOMUNIKACI, ŘEDITELSTVÍ PRO VZTAHY S OBČANY, ODDĚLENÍ PRO SLEDOVÁNÍ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Eurobarometr Evropského parlamentu – listopad 2011*. [online]. EP, 11. ledna 2012 [cit. 2012-04-10]. Dostupné: http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2012/76_3/eb76_3_synthese_analytique_CS.pdf
14. *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:CS:PDF>
15. *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie – Přílohy* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0329:0334:CS:PDF>
16. *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Úřední věstník Evropské unie, 30. 3. 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:CS:PDF>
17. ODBOR KONCEPČNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ÚTVARU MINISTRA PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI ÚŘADU VLÁDY ČR. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy*. [online]. Úřad vlády ČR, leden 2010 [cit. 2012-05-06]. Dostupné: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>

WWW stránky:

18. ALLIANCE OF LIBERALS AND DEMOCRATS FOR EUROPE. Alliance of Liberals and Democrats for Europe - ALDE Group. *Alde.eu* [online]. © 2006-2012 ALDE all rights reserved [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.alde.eu/>
19. BBC. History - Historic Figures: Charles de Gaulle (1890 - 1970). *Bbc.co.uk* [online]. BBC © 2012 [cit. 2012-12-31]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/gaulle_charles_de.shtml
20. BIO. TRUE STORY. Jean Monnet Biography - Facts, Birthday, Life Story - Biography.com. *Biography.com* [online]. © 1996–2012 A+E Television Networks, LLC [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.biography.com/people/jean-monnet-9411987>
21. BRITSKÉ LISTY. Jak pracují čeští europoslanci?. *Blisty.cz* [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/52723.html>
22. ČESKÝ ROZHLAS. Informace o volbách do Evropského parlamentu - Evropská unie (Český rozhlas). *Rozhlas.cz* [online]. 01.04.2004 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/evropskaunie/paragrafy/_zprava/111882
23. DR. LIBOR ROUČEK. Články a rozhovory. *Liborroucek.cz* [online]. copyright © 2009 Dr. Libor Rouček [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.liborroucek.cz/?page=clanek&clid=297>
24. DR. LIBOR ROUČEK. Životopis. *Liborroucek.cz* [online]. copyright © 2009 Dr. Libor Rouček [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: <http://www.liborroucek.cz/?page=cv>
25. ECR. European Conservatives and Reformists Group. *Ecrgroup.eu*/ [online]. ©European Conservatives and Reformists Group, 2012 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://ecrgroup.eu/>
26. EFD. Home. *Efdgroup.eu* [online]. Copyright © 2011 EFDGroup [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.efdgroup.eu/>
27. EKF. Tiskové zprávy. *Ekf.vsb.cz* [online]. CMS Miranda2 © 2003-2012 Qbizm technologies, a.s. [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.ekf.vsb.cz/cs/okruhy/_media/?viewName=Aktuality&lang=cs&view=default&reportId=18243
28. EPP GROUP. ABOUT US - Poslanecký klub ELS. *Eppgroup.eu* [online]. © EPP Group in the European Parliament [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.eppgroup.eu/home/en/aboutus.asp>

29. EUR – LEX. 12008E294 - CS. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 2012-03-29].
Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12008E294:CS:HTML>
30. EUR – LEX. Parlamentní interpelace. *Eur-lex.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1998–2012. Poslední aktualizace 26/06/2008 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/questions/questions.htm>
31. EUR – LEX. Procedure_de_codecision.gif (772x860). *Eur-lex.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1998–2012 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu/cs/droit_communaute/procedure_de_codecision.gif
32. EUR – LEX. Smlouvy. *Eur-lex.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1998–2012. Poslední aktualizace 09/04/2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm>
33. EUROPA.EU. Evropský parlament. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_cs.htm
34. EUROPA.EU. Historie Evropské unie. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1980-1989/1983/index_cs.htm
35. EUROPA.EU. Historie Evropské unie. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012 [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1945-1959/index_cs.htm
36. EUROPA.EU. Maastrichtská smlouva o Evropské unii. *Europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 15. 10. 2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_cs.htm
37. EUROPEAN PARLIAMENT. Evžen TOŠENOVSKÝ. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/en/96713/Ev%C5%BEen_TO%C5%A0ENOVSK%C3%9D.html
38. EUROPEAN PARLIAMENT. Industry, Research and Energy - Members. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/itre/members.html>

39. EUROSOP.CZ. 1950-1957. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8885/sekce/1950-1957/>
40. EUROSOP.CZ. 80. léta. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8888/sekce/80-leta/>
41. EUROSOP.CZ. Asociační dohoda. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/167/sekce/asociacni-dohoda/>
42. EUROSOP.CZ. Čeští europoslanci. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8978/sekce/cesti-europoslanci/>
43. EUROSOP.CZ. Evropský parlament. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/92/sekce/evropsky-parlament/>
44. EUROSOP.CZ. Charta základních práv EU. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/627/sekce/charta-zakladnich-prav-eu/>
45. EUROSOP.CZ. Primární právo. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8917/sekce/primarni-pravo/>
46. EUROSOP.CZ. Volby do Evropského parlamentu. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-12 Vláda České republiky [cit. 2012-02-09]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/632/sekce/volby-do-evropskeho-parlamentu/>
47. EVROPSKÁ KOMISE. Česká republika v EU. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/10/2010 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm
48. EVROPSKÁ KOMISE. Evropský parlament schválil rozpočet EU na rok 2011. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 04/01/2011 [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/101215_rozpocet_cs.htm
49. EVROPSKÁ KOMISE. Komise dala evropským občanským iniciativám znamení ke startu. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/03/2012 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/12_336_cs.htm

50. EVROPSKÁ KOMISE. Parlamentní výbory. *Ec.europa.eu* [online]. © Evropská unie, 1995-2012. Poslední aktualizace: 30/10/2010 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_85_cs.htm
51. EVROPSKÝ PARLAMENT, INFORMAČNÍ KANCELÁŘ V ČR. HISTORIE. *Evropsky-parlament.cz* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/parliament/history.html>
52. EVROPSKÝ PARLAMENT. Eurobarometr. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00191b53ff/Eurobarometer.html?tab=2012_0
53. EVROPSKÝ PARLAMENT. Europarl Visiting : Návštěva Evropského parlamentu. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/visiting/cs>
54. EVROPSKÝ PARLAMENT. Libor ROUČEK. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/23707/Libor_ROU%C4%8CEK.html
55. EVROPSKÝ PARLAMENT. Miloslav RANSDORF. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/23706/Miloslav_RANSDORF.html
56. EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlament a Lisabonská smlouva. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>
57. EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlamentní otázky. *Europarl.europa.eu* [online]. © European Union, [2012] – EP [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sidesSearch/search.do?type=QP&language=CS&term=7&author=96713>
58. EVROPSKÝ PARLAMENT. Parlamentní výbory. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/committees/cs/parliamentary-committees.html;jsessionid=70CC1D0365374B199A7ABB09CC0CC1D0.node2>

59. EVROPSKÝ PARLAMENT. Politické skupiny. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/007f2537e0/Politické-skupiny.html>
60. EVROPSKÝ PARLAMENT. Poslanci EP. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0081ddfaa4/Poslanci-EP.html>
61. EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup konzultace. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00c5e7159b/Postup-konzultace.html>
62. EVROPSKÝ PARLAMENT. Postup souhlasu. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP. [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0087a559c8/Postup-souhlasu.html>
63. EVROPSKÝ PARLAMENT. Předseda. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/002fe4ba57/P%C5%99edseda.html>
64. EVROPSKÝ PARLAMENT. Rozpočtový proces. *Circa.europa.eu* [online]. © European Communities, 2009 [cit. 2012-03-22]. Dostupné z: http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/how/procedures/article_7168_cs.htm
65. EVROPSKÝ PARLAMENT. Rozpravy. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sidesSearch/search.do?type=CRE&language=CS&term=7&author=23707>
66. EVROPSKÝ PARLAMENT. Řádný legislativní postup. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/%C5%98%C3%A1dn%C3%BD-legislativn%C3%AD-postup.html>
67. EVROPSKÝ PARLAMENT. Řádný legislativní postup. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/0080a6d3d8/Proc%FDdure-1%FDgislative-ordinaire.html>
68. EVROPSKÝ PARLAMENT. Sekretariát. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z:

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00d7a6c2b2/Sekretari%C3%A1t.html>

69. EVROPSKÝ PARLAMENT. Sekretariát. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00d7a6c2b2/Sekretari%C3%A1t.html?tab=eParliament_secretariat_secretary
70. EVROPSKÝ PARLAMENT. Tři pracoviště Evropského parlamentu. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP. Poslední aktualizace: 7. dubna 2008 [cit. 2012-03-26]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20060110STO04172+0+DOC+XML+V0//CS>
71. EVROPSKÝ PARLAMENT. Úvod. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/006ff89b2c/%C3%9Avod.html>
72. EVROPSKÝ PARLAMENT. Volební účast (1979 - 2009). *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-úcast-\(1979-2009\).html](http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/000cdcd9d4/Volební-úcast-(1979-2009).html)
73. EVROPSKÝ PARLAMENT. Výbory. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/cs/00aab6aedef/V%C3%BDbory.html>
74. EVROPSKÝ PARLAMENT. Vyhledávání. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/performsearch.html?search=true&webCountry=CZ&webTermId=7>
75. EVROPSKÝ PARLAMENT. Vyhledávání. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/search.html>
76. EVROPSKÝ PARLAMENT. Zuzana ROITHOVÁ. *Europarl.europa.eu* [online]. © Evropská unie, [2012] – EP [cit. 2012-04-08]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/meps/cs/28352/Zuzana_ROITHOV%C3%81.html
77. EVŽEN TOŠENOVSKÝ. Evropský parlament má nového předsedu. *Tosenovsky.cz* [online]. © 2011 | Evžen Tošenovský [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: http://www.tosenovsky.cz/clanky_detail.php?id=239

78. EVŽEN TOŠENOVSKÝ. Životopis. *Tosenovsky.cz* [online]. © 2011 | Evžen Tošenovský [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://www.tosenovsky.cz/zivotopis.php>
79. GROUP OF THE PROGRESSIVE ALLIANCE OF SOCIALISTS & DEMOCRATS IN THE EUROPEAN PARLIAMENT. Home - Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament. *Socialistsanddemocrats.eu* [online]. [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.socialistsanddemocrats.eu/gpes/index.jsp>
80. GUE/NGL. *Guengl.eu* [online]. Copyright GUE/NGL 2012 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.guengl.eu/showPage.php?ID=1&Y=&LANG=12&GROUPTYPE=>
81. IDNES.CZ. Europoslanci, snižte si ohromné platy, vzkazuje většina českých voličů. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/europoslanci-snizte-si-ohromne-platy-vzkazuje-vetsina-ceskych-volicu-1ma-/domaci.aspx?c=A090608_095753_domaci_lpo
82. IDNES.CZ. Kdo jsou noví europoslanci? Biolog, poslanec i lékař - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/kdo-jsou-novi-europoslanci-biolog-poslanec-i-lekarka-pcz-/domaci.aspx?c=A090608_104332_domaci_ban
83. IDNES.CZ. ODS vyhrála eurovolby, nejvíc si ale polepšila ČSSD - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. aktualizováno 8.6. 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ods-vyhrala-eurovolby-nejvic-si-ale-polepsila-cssd-f8f-/domaci.aspx?c=A090607_204650_domaci_pje
84. IDNES.CZ. V Bruselu si zvedli platy, čeští europoslanci budou brát 190 tisíc - iDNES.cz. *Zpravy.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. 16. ledna 2009 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-bruselu-si-zvedli-platy-cesti-europoslanci-budou-brat-190-tisic-p82-/domaci.aspx?c=A090115_173635_domaci_adb
85. IDNES.CZ. Volby do Evropského parlamentu 2009 - on-line výsledky Celkové výsledky ČR. *Volby.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/evropsky-parlament-2009.asp>

86. IDNES.CZ. Volby do Evropského parlamentu 2009 - on-line výsledky Kraj Moravskoslezský. *Volby.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/evropsky-parlament-2009.asp?kraj=14>
87. MEDIAFAX.CZ. Evropský parlament si odhlasoval zvýšení počtu poslanců I Mediafax.cz. *Mediafax.cz* [online]. © Mediafax.cz. Aktualizováno: 28. 04. 2012 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/zahranici/2960947-Evropsky-parlament-si-odhlasoval-zvyseni-poctu-poslancu>
88. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Celkové výsledky voleb do Evropského parlamentu - Ministerstvo vnitra České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2010 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/celkove-vysledky-voleb-do-evropskeho-parlamentu.aspx>
89. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Lisabonská smlouva - Ministerstvo vnitra České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2010 Ministerstvo vnitra České republiky. 16. 3. 2011 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-lisabonska-smlouva.aspx>
90. MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ. Člověk. *Roithova.cz* [online]. [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: <http://www.roithova.cz/clovek/>
91. MUDR. ZUZANA ROITHOVÁ. Životopis. *Roithova.cz* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: http://www.roithova.cz/clovek_zivotopis/
92. SAGIT. SMLOUVA Z NICE - Právo Evropské unie - Sagit. *Sagit.cz* [online]. © 1996-2012 Nakladatelství Sagit. Poslední aktualizace: 15. 10. 2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_269.htm
93. TECHNET.CZ. Český úspěch v europarlamentu: smlouva proti padělkům nesmí být tajná - iDNES.cz. *Technet.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/cesky-uspech-v-europarlamentu-smlouva-proti-padelkum-nesmi-byt-tajna-1kv-/sw_internet.aspx?c=A100910_142425_sw_internet_pka
94. TECHNET.CZ. Smlouvu ACTA musí schválit Ústavní soud, řekl ministr průmyslu - iDNES.cz. *Technet.idnes.cz* [online]. © Copyright 1999 – 2012 MAFRA a.s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://technet.idnes.cz/ministr-prumyslu-kuba-smlouvu-acta-by-pred-jeji-ratifikaci->

mel-projednat-ustavni-soud-gla-

/sw_internet.aspx?c=A120410_144245_sw_internet_kuz

95. THE FEDERAL CHANCELLOR. Bundeskanzlerin | Angela Merkel. *Bundeskanzlerin.de* [online]. © 2012 The Press and Information Office of the Federal Government [cit. 2012-02-02]. Dostupné z: <http://www.bundeskanzlerin.de/Webs/BK/En/Angela-Merkel/angela-merkel.html>
96. THE GREENS | EUROPEAN FREE ALLIANCE. Home - The Greens | European Free Alliance. *Greens-efa.eu* [online]. ©2012 AT Internet - All rights reserved [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.greens-efa.eu/>
97. THE SPINELLI GROUP. Altiero Spinelli. *Spinelligroup.eu* [online]. [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.spinelligroup.eu/altiero-spinelli/>
98. VOTEWATCH.EU. European Parliament - European Countries Attendance. *Votewatch.eu* [online]. Copyright © 2009 VoteWatch.eu. All rights reserved [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.votewatch.eu/cx_countries_attendance.php
99. VOTEWATCH.EU. European Parliament - European Countries. *Votewatch.eu* [online]. Copyright © 2009 VoteWatch.eu. All rights reserved [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: http://www.votewatch.eu/cx_countries.php
100. VOTEWATCH.EU. European Parliament - Members of the European Parliament Activities. *Votewatch.eu* [online]. Copyright © 2009 VoteWatch.eu. All rights reserved [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: http://www.votewatch.eu/cx_meps_statistics.php?top_entry=0&euro_domeniu_id=0&euro_parlamentar_id=57&top=euro_parlamentar_procent_prezenta&vers=1&euro_tara_id=22&euro_grup_id=&euro_domeniu_id=&x=26&y=17&segment_id=10&segment_id_start=0&segment_id_end=10
101. WILKO ZICHT. Das Wahlrecht zur Europawahl 2009 in den Mitgliedsstaaten. *Wahlrecht.de* [online]. letzte Aktualisierung: 23. 11. 2011 [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: <http://www.wahlrecht.de/ausland/europa.htm>

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

ALDE	– Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu
BE	– Belgie
CZ	– Česká republika
ČR	– Česká republika
ČSFR	– Československá federativní republika
ČSSD	– Česká strana sociálně demokratická
ČSSR	– Československá socialistická republika
ECR	– Skupina Evropských konzervativců a reformistů (European Conservatives and Reformists Group)
EFD	– Evropa Svobody a Demokracie (Europe of Freedom & Democracy)
EHS	– Evropské hospodářské společenství
EHS	– Evropské hospodářské společenství
ELS	– Poslanecký klub Evropské lidové strany (Křesťanští demokraté)
EP	– Evropský parlament
EPP GROUP	– (EPP – ED) – The Group of the European People’s Party
ES	– Evropské společenství, Evropská společenství
ESUO	– Evropské společenství uhlí a oceli
EU	– Evropská unie
EUR	– Euro
EURATOM	– Evropské sdružení pro atomovou energii
GREENS/EFA	– Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance

GUE/ENGL	– Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice (European united left/nordic green left)
IND/DEM	– Independence/Democracy Group
JEA	– Jednotný evropský akt
KDU – ČSL	– Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	– Komunistická strana Čech a Moravy
MF DNES	– Mladá fronta DNES
MSP	– Malé a střední podniky
NI	– Nezařazení poslanci
ODS	– Občanská demokratická strana
PČR	– Parlament České republiky
PSE	– Socialist Group in the European Parliament
S & D	– Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu (Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in the European Parliament)
SK	– Slovenská republika
UK	– Spojené království Velké Británie a Severního Irska
USA	– Spojené státy americké
Σ	– suma, celkem

SEZNAM GRAFŮ

Graf 3.1 - Volební účast celkem v EU v jednotlivých letech od roku 1979 - 2009 (v procentech z oprávněných voličů)	32
Graf 3.2 - Volební účast v jednotlivých letech od roku 1979 – 2009 ve vybraných zemích (v procentech). Velká Británie, Belgie, Česká republika, Slovenská republika	32

SEZNAM TABULEK

Tabulka 4.1 - Počet získaných preferenčních hlasů jednotlivými europoslanci ve volbách 2009	57
Tabulka 4.2 - Účast ve volbách do EP v roce 2009 dle jednotlivých krajů	58
Tabulka 4.3 - Přehled politických skupin v Evropském parlamentu v 7. volebním období	61
Tabulka 4.4 - Přehled českých europoslanců a jejich činností v rámci EP v 7. volebním období (zpracováno ke dni 4. 4. 2012)	63
Tabulka 4.5 - Účast europoslanců na plenárních zasedáních (2004 – 2009)	71

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1 – Počty europoslanců v jednotlivých členských státech	1
Příloha č.2 – Schéma legislativní procedury „spolurozhodování“	1